

SEANCE DU JEUDI 31 MAI 1979
VERGADERING VAN DONDERDAG 31 MEI 1979ASSEMBLEE
VOLTALLIGE VERGADERING

SOMMAIRE :

CONGES :

Page 479.

PETITIONS :

Page 479.

COMMUNICATION :

Page 480.

Parlement européen.

PROPOSITIONS (Prise en considération) :

Page 480.

ORDRE DES TRAVAUX :

1. Page 481.

2. Page 496.

PROJET DE LOI (Discussion) :

Projet de loi complétant les lois coordonnées sur le Conseil d'Etat.

Discussion générale. — *Orateurs* : le chevalier de Stexhe, rapporteur, M. Calewaert, ministre de la Fonction publique et des Réformes institutionnelles, p. 481.

Vote de l'article unique, p. 482.

PROJETS DE LOI (Vote) :

Projet de loi contenant le budget du ministère des Travaux publics de l'année budgétaire 1979, p. 482.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Travaux publics de l'année budgétaire 1978, p. 482.

Projet de loi complétant les lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, p. 482.

PROJETS DE LOI (Suite de la discussion) :

Projet de loi contenant le budget de l'Education nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — de l'année budgétaire 1879.

Ann. parl. Sénat — Session extraordinaire 1979
Parlem. Hand. Senaat — Buitengewone zitting 1979

INHOUDSOPGAVE :

VERLOF :

Bladzijde 479.

VERZOEKSCRIFTEN :

Bladzijde 479.

MEDEDELING :

Bladzijde 480.

Europees Parlement.

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming) :

Bladzijde 480.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN :

1. Bladzijde 481.

2. Bladzijde 496.

ONTWERP VAN WET (Bespreking) :

Ontwerp van wet tot aanvulling van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Algemene bespreking. — *Sprekers* : ridder de Stexhe, verslaggever, de heer Calewaert, minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen, blz. 481.

Stemming over het enig artikel, blz. 482.

ONTWERPEN VAN WET (Stemming) :

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Openbare Werken voor het begrotingsjaar 1979, blz. 482.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Openbare Werken voor het begrotingsjaar 1978, blz. 482.

Ontwerp van wet tot aanvulling van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, blz. 482.

ONTWERPEN VAN WET (Voortzetting van de bespreking) :

Ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en de Nederlandstalige regimes — voor het begrotingsjaar 1979.

Projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — de l'année budgétaire 1978.

Projet de loi contenant le budget de l'Education nationale — régime néerlandais — de l'année budgétaire 1979.

Projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — régime néerlandais — de l'année budgétaire 1978.

Projet de loi contenant le budget de l'Education nationale — régime français — de l'année budgétaire 1979.

Projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — régime français — de l'année budgétaire 1978.

Interpellation de M. R. Gillet à MM. Hoyaux et Ramaekers, ministres de l'Education nationale, sur « l'ampleur des mouvements de grève dans l'enseignement en protestation contre le surpeuplement des classes maternelles et la nécessité de prendre des mesures conformes aux engagements des ministres et à la déclaration gouvernementale ».

Interpellation de M. De Rouck à M. Ramaekers, ministre de l'Education nationale, sur « l'application des facilités en matière d'enseignement dans les communes de la frontière linguistique et à Linkebeek, et le fait que des cours destinés aux élèves d'une école francophone (l'école professionnelle horticole d'enseignement spécial d'Uccle) sont donnés dans les locaux situés en territoire flamand, à savoir à Beersel ».

Discussion générale (Suite). — *Orateurs* : M. Ramaekers, ministre de l'Education nationale, M. Hoyaux, ministre de l'Education nationale, MM. De Rouck, Leemans, p. 483.

QUESTION ORALE DE M. LAHAYE AU PREMIER MINISTRE SUR « LA POLITIQUE EN FAVEUR DES HANDICAPES » :

Orateurs : M. Lahaye, M. Gramme, ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles, p. 493.

QUESTION ORALE DE M. CAPOEN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « L'INTERVENTION BRUTALE DE LA GENDARMERIE DE COMINES » :

Orateurs : M. Capoen, M. Gramme, ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles, p. 494.

QUESTION ORALE DE M. JORISSEN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « LES MESURES QUE LE MINISTRE A L'INTENTION DE PRENDRE A L'EGARD DE CERTAINS GROUPES D'INTIMIDATION DANS LA REGION DE FOURON » :

Orateurs : M. Jorissen, M. Gramme, ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles, p. 495.

QUESTION ORALE DE M. COEN AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE SUR « LA CHUTE D'UN AVION MILITAIRE A OREYE » :

Orateurs : M. Coen, M. Gramme, ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles, p. 495.

QUESTION ORALE DE M. RIK VANDEKERCKHOVE AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « LA REMISE D'UN MESSAGE AU ROI ET L'ENTRETIEN DU PRESIDENT DE L'ACTION FOURONNAISE AVEC LE CHEF DE L'ETAT » :

Orateurs : M. Rik Vandekerckhove, M. Gramme, ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles, p. 496.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en de Nederlandstalige regimes — voor het begrotingsjaar 1978.

Ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor het begrotingsjaar 1979.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor het begrotingsjaar 1978.

Ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — Franstalig regime — voor het begrotingsjaar 1979.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — Franstalig regime — voor het begrotingsjaar 1978.

Interpellatie van de heer R. Gillet tot de heren Ramaekers en Hoyaux, ministers van Nationale Opvoeding, over « de omvang van de stakingsbeweging in het onderwijs als protest tegen de overbevolking van de basisscholen en de noodzaak van maatregelen in overeenstemming met de verbintenissen van de ministers en met de regeringsverklaring ».

Interpellatie van de heer De Rouck tot de heer Ramaekers, minister van Nationale Opvoeding, over « de toepassing van de onderwijsfaciliteiten in de taalgrensgemeenten en in Linkebeek, en het feit dat lessen aan leerlingen van een Franstalige school (de « école professionnelle horticole d'enseignement spécial » van Ukkel) gegeven worden op Vlaamse grondgebied, namelijk te Beersel ».

Algemene bespreking (Voortzetting). — *Sprekers* : de heer Ramaekers, minister van Nationale Opvoeding, de heer Hoyaux, minister van Nationale Opvoeding, de heren De Rouck, Leemans, blz. 483.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER LAHAYE AAN DE EERSTE MINISTER OVER « HET GEHANDICAPTENBELEID » :

Sprekers : de heer Lahaye, de heer Gramme, minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 493.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER CAPOEN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « HET BRUTAAAL OPTREDEN VAN DE RIJKSCHACHT VAN KOMEN » :

Sprekers : de heer Capoen, de heer Gramme, minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 494.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER JORISSEN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « DE MAATREGELEN DIE DE MINISTER ZINNENS IS TE TREFFEN TEN AANZIEN VAN BEPAALDE INTIMIDATIEGROEPEN IN DE VOERSTREEK » :

Sprekers : de heer Jorissen, de heer Gramme, minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 495.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER COEN AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER « HET NEERSTORTEN VAN EEN MILITAIR Vliegtuig TE OREYE » :

Sprekers : de heer Coen, de heer Gramme, minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 495.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER RIK VANDEKERCKHOVE AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « HET OVERHANDIGEN VAN EEN BOODSCHAP AAN EN HET ONDERHOUD VAN DE VOORZITTER VAN DE ZOGEHETEN ACTION FOURONNAISE MET HET STAATSHOOFD » :

Sprekers : de heer Rik Vandekerckhove, de heer Gramme, minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 496.

QUESTION ORALE DE M. J. HUMBLET AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE SUR « LES ACCIDENTS A LA FORCE AERIENNE EN 1978 ET 1979 » :

Orateurs : M. J. Humblet, M. Gramme, ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles, p. 496.

INTERPELLATIONS (Demandes) :

Pages 496 et 500.

M. Lahaye au ministre des Affaires étrangères sur « l'Union de l'Europe occidentale et l'élection du Parlement européen au suffrage universel ».

Mme Mathieu-Mohin au ministre de la Justice sur « le problème des femmes et des enfants maltraités et les remèdes à apporter à cette regrettable situation ».

INTERPELLATION (Discussion) :

Interpellation de M. Cerf au ministre de la Justice sur « l'activité répressive accrue des parquets vis-à-vis des radio-amateurs ».

Orateurs : MM. Cerf, Féris, Désir, M. Van Elslande, ministre de la Justice, p. 497.

PROPOSITION DE LOI (Renvoi) :

Page 500.

PROPOSITION DE LOI (Dépôt) :

Page 500.

M. Goossens. — Proposition de loi modifiant les articles 293 et 300 du Code judiciaire.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER J. HUMBLET AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER « DE ONGEVALLEN BIJ DE LUCHTMACHT IN 1978 EN 1979 » :

Sprekers : de heer J. Humblet, de heer Gramme, minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 496.

INTERPELLATIES (Verzoeken) :

Bladzijden 496 en 500.

De heer Lahaye tot de minister van Buitenlandse Zaken over « de Westeuropese Unie en de verkiezing van het Europese Parlement bij algemeen stemrecht ».

Mevr. Mathieu-Mohin tot de minister van Justitie over « het probleem van de mishandelde vrouwen en kinderen en de middelen om deze betreurenswaardige toestand te verhelpen. »

INTERPELLATIE (Bespreking) :

Interpellatie van de heer Cerf tot de minister van Justitie over « het scherper repressief optreden van de parketten tegen radio-amateurs ».

Sprekers : de heren Cerf, Féris, Désir, de heer Van Elslande, minister van Justitie, blz. 497.

VOORSTEL VAN WET (Verwijzing) :

Bladzijde 500.

VOORSTEL VAN WET (Indiening) :

Bladzijde 500.

De heer Goossens. — Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 293 en 300 van het Gerechtelijk Wetboek.

PRESIDENCE DE M. ROBERT VANDEKERCKHOVE, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER ROBERT VANDEKERCKHOVE, VOORZITTER

MM. Bogaerts et R. Gillet, secrétaires, prennent place au bureau.

De heren Bogaerts en R. Gillet, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 05 m.

De vergadering wordt geopend te 15 u. 05 m.

CONGES — VERLOF

MM. D'Haeyer, M. Toussaint et Payfa, pour des raisons professionnelles; Meunier, retenu par d'autres devoirs, demandent de les excuser de ne pouvoir assister à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering : de heren D'Haeyer, M. Toussaint en Payfa, wegens beroepslichten; Meunier, wegens andere plichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

PETITIONS — VERZOEKSCRIFTEN

Par pétition datée de Seneffe, le conseil communal proteste contre l'intervention réclamée aux communes dans le déficit enregistré par les hôpitaux.

Bij verzoekschrift uit Seneffe protesteert de gemeenteraad tegen de verplichting die aan de gemeenten is opgelegd om bij te dragen in het tekort van de ziekenhuizen.

— Dépôt sur le bureau.

Ter inzage op het bureau.

Par pétition datée de Hasselt, le conseil provincial du Limbourg demande l'intégration de l'« Economische Hogeschool Limburg » au « Limburgs Universitair Centrum ».

Bij verzoekschrift uit Hasselt vraagt de provincieraad van Limburg de integratie van de Economische Hogeschool Limburg in het Limburgs Universitair Centrum.

— Dépôt sur le bureau.

Ter inzage op het bureau.

Par pétition datée de Koekelberg, le conseil communal demande que toute modification de la structure actuelle des communes bruxelloises passe par une étude approfondie et soit soumise aux représentants légitimes des populations concernées.

Bij verzoekschrift uit Koekelberg vraagt de gemeenteraad dat elke wijziging van de huidige structuur van de Brusselse gemeenten grondig zal worden bestudeerd en voorgelegd aan de rechtmatige vertegenwoordigers van de betrokken bevolking.

— Dépôt sur le bureau.

Ter inzage op het bureau.

Par pétition datée de Dinant, M. Marcel Chevalier demande la modification de l'article 165, paragraphe premier, de l'arrêté royal du 4 novembre 1963 portant exécution de la loi du 9 août 1963 instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité.

Bij verzoekschrift uit Dinant vraagt de heer Marcel Chevalier de wijziging van artikel 165, eerste lid, van het koninklijk besluit van 4 november 1963 tot uitvoering van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering.

— Renvoi à la commission de l'Emploi, du Travail et de la Prévoyance sociale.

Verwezen naar de commissie voor de Tewerkstelling, de Arbeid en de Sociale Voorzorg.

Par pétition datée de Koekelberg, le conseil communal proteste contre la décision prise par M. Ramaekers, ministre de l'Education nationale, de supprimer les subsides à la section française de l'école communale de Linkebeek.

Bij verzoekschrift uit Koekelberg protesteert de gemeenteraad tegen het besluit van de heer Ramaekers, minister van Nationale Opvoeding, om de toelagen aan de Franstalige afdeling van de gemeenteschool te Linkebeek af te schaffen.

— Dépôt sur le bureau.

Ter inzage op het bureau.

Par pétition datée de Tronchiennes, MM. De Sweemer, Vernaëve, De Pue et Van den Brande protestent, au nom des 348 membres du comité de quartier « Hoogstraat », contre l'implantation d'une porcherie à proximité immédiate d'une école et d'un quartier résidentiel.

Bij verzoekschrift uit Drongen protesteren de heren De Sweemer, Vernaëve, De Pue en Van den Brande, in naam van de 348 leden van het buurtcomité « Hoogstraat », tegen de inplanting van een varkenskwekerij in de onmiddellijke nabijheid van een school en woonwijk.

— Renvoi à la commission des Pétitions.

Verwezen naar de commissie voor de Verzoekschriften.

Par pétition datée de Bruxelles, M. Walraeve, secrétaire général de l'Amicale nationale des anciens prisonniers politiques et ayants droit de Dachau, proteste contre toute forme d'amnistie qui pourrait être accordée aux inciviques.

Bij verzoekschrift uit Brussel protesteert de heer Walraeve, secretaris-generaal van de Nationale Vriendenkring der oud-politieke gevangenen en rechthebbenden van Dachau, tegen elke vorm van amnestie die aan de incivieken zou kunnen worden verleend.

— Dépôt sur le bureau.

Ter inzage op het bureau.

Par pétition datée de Spa, le conseil communal proteste contre l'établissement, projeté dans la régionalisation, de la tutelle administrative nationale sur les deux communes de Malmédy et de Waimès.

Bij verzoekschrift uit Spa protesteert de gemeenteraad tegen het voorstellen, vervat in de gewestvorming, om de gemeenten Malmédy en Waimès onder nationale administratieve voogdij te plaatsen.

Même pétition émanant du conseil communal de Verviers.

Zelfde verzoekschrift van de gemeenteraad van Verviers.

— Renvoi à la commission de révision de la Constitution et de réforme des institutions.

Verwezen naar de commissie voor herziening van de Grondwet en hervorming der instellingen.

Par pétition datée de Rhode-Saint-Genèse, le collège échevinal proteste contre la présence d'un conseiller communal de Rhode-Saint-Genèse au Conseil régional de Bruxelles.

Bij verzoekschrift uit Sint-Genesius-Rode protesteert het schepencollege tegen de aanwezigheid van een gemeenteraadslid van Sint-Genesius-Rode in de Brusselse Gewestraad.

— Renvoi à la commission de révision de la Constitution et de réforme des institutions.

Verwezen naar de commissie voor herziening van de Grondwet en hervorming der instellingen.

Par pétition datée de Bruxelles, M. Verbeke, secrétaire perpétuel de la « Koninklijke Akademie voor Wetenschappen, Letteren en Schone

Kunsten van België », proteste contre la politique du département de l'Education nationale en ce qui concerne l'enseignement secondaire rénové.

Bij verzoekschrift uit Brussel protesteert de heer Verbeke, vast secretaris van de Koninklijke Akademie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, tegen het beleid van het departement van Nationale Opvoeding in verband met het vernieuwd secundair onderwijs.

— Dépôt sur le bureau.

Ter inzage op het bureau.

COMMUNICATION — MEDEDELING

Parlement européen — Europees Parlement

M. le Président. — Par lettre du 29 mai 1979, le président du Parlement européen transmet au Sénat une résolution sur la protection des droits de la personne face au développement des progrès techniques dans le domaine de l'informatique.

Bij brief van 29 mei 1979 zendt de voorzitter van het Europees Parlement aan de Senaat een resolutie over de bescherming van de individu met het oog op de snelle technische ontwikkeling op het terrein van de informatica.

— Renvoi à la commission des Affaires étrangères et, pour information, à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Zaken en, ter kennisgeving, naar de commissie voor de Justitie.

PROPOSITIONS — VOORSTELLEN

Prise en considération — Inoverwegingneming

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération des propositions suivantes :

A. Propositions de loi :

1° Portant réforme de l'enseignement supérieur social (de Mme Nauwelaerts-Thues et consorts);

Aan de orde is de bespreking over de inoverwegingneming van de volgende voorstellen :

A. Voorstellen van wet :

1° Tot hervorming van het sociaal hoger onderwijs (van Mevr. Nauwelaerts-Thues c.s.);

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

Vraagt iemand het woord ?

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission de l'Education nationale.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Nationale Opvoeding.

2° De loi-cadre sur la médecine préventive (de M. Van den Eynden et consorts);

2° Van kaderwet betreffende de preventieve geneeskunde (van de heer Van den Eynden c.s.);

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

Vraagt iemand het woord ?

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission de la Santé publique et de la Famille.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Volksgezondheid en de Gezinszorg.

3° Modifiant le Code judiciaire en vue d'attribuer une compétence pénale aux juridictions du travail (de Mme Pétry et M. Goossens).

3° Tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op de toekenning van strafrechtelijke bevoegdheid aan de arbeidsgerechten (van Mevr. Pétry en de heer Goossens).

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

Vraagt iemand het woord ?

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission de la Justice.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Justitie.

B. Proposition :

4° D'institution d'une commission du Sénat chargée d'une enquête sur les dangers que les réacteurs nucléaires existants présentent pour

la santé publique et sur les risques qu'entraînerait une nouvelle extension de la construction de réacteurs nucléaires (de M. Coppieters).

B. Voorstel :

4° Tot instelling van een Senaatscommissie voor onderzoek naar de gevaren die de bestaande kernenergiereactoren voor de volksgezondheid opleveren en naar de risico's die een verdere uitbreiding van de bouw van kernenergiereactoren met zich brengt (van de heer Coppieters).

Quelqu'un demande-t-il la parole ?

Vraagt iemand het woord ?

La proposition est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission des Affaires économiques.

Het voorstel is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Economische Zaken.

ORDRE DES TRAVAUX

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — M. Jean Humblet souhaite poser une question orale au ministre de la Défense nationale qui est disposé à y répondre cet après-midi. Je suggère, en conséquence, au Sénat d'ajouter cette question à la liste de celles figurant à l'ordre du jour de la présente séance.

Quant à la commission du travail parlementaire, elle propose que nous examinions tout d'abord le projet de loi relatif au Conseil d'Etat.

Nous reprendrions alors l'ordre du jour de la séance d'hier; nous entendrions ensuite les questions orales et l'interpellation de M. Cerf au ministre de la Justice sur « l'activité répressive accrue des parquets vis-à-vis des radio-amateurs ».

De heer Jean Humblet wenst een mondelinge vraag te stellen aan de minister van Landsverdediging, die zich bereid heeft verklaard er vanmiddag op te antwoorden. Ik stel bijgevolg voor deze vraag toe te voegen aan de lijst van vragen van de agenda van vandaag.

De commissie voor de parlementaire werkzaamheden stelt voor dat wij in de eerste plaats het ontwerp van wet betreffende de Raad van State zouden behandelen. Wij zouden dan de agenda van de vergadering van gisteren hervatten. Daarna zouden dan de mondelinge vragen volgen en de interpellatie van de heer Cerf tot de minister van Justitie over « het scherper repressief optreden van de parketten tegen radio-amateurs ».

Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux ?

Is de Senaat het eens met deze regeling van de werkzaamheden ? (Instemming.)

PROJET DE LOI COMPLETANT LES LOIS COORDONNEES SUR LE CONSEIL D'ETAT

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET TOT AANVULLING VAN DE GECOORDINEERDE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi relatif au Conseil d'Etat.

Wij vatten de beraadslaging aan van het ontwerp van wet betreffende de Raad van State.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. le chevalier de Stexhe, rapporteur. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, dans la perspective de la réforme institutionnelle, votre commission de révision de la Constitution a été saisie par le gouvernement d'un projet de loi tendant à améliorer le fonctionnement du Conseil d'Etat, en sa section de législation, lorsque celle-ci est appelée à donner son avis sur des matières particulièrement délicates de la réforme des institutions, c'est-à-dire les questions relatives aux compétences respectives de l'Etat, des communautés et des régions.

Votre commission, qui a consacré trois séances à l'examen d'urgence de ce projet de loi, vous propose un texte nouveau qui a recueilli une large majorité en son sein.

Il a été souvent insisté, au Sénat notamment, sur le rôle important joué par la section de législation du Conseil d'Etat dans l'élaboration

des lois. Nous avons déjà dit et répété que le Conseil d'Etat est, par excellence, le conseiller juridique du Parlement et du gouvernement.

En vertu de la loi de 1946 créant le Conseil d'Etat, la section de législation est composée de deux chambres comptant chacune trois conseillers d'Etat et deux assesseurs. Ces deux chambres ont respectivement le français et le néerlandais comme langue de travail.

Le projet de loi a pour objet de compléter la loi actuelle en prévoyant que, désormais, les avis à donner dans la matière délicate de la répartition des compétences entre l'Etat, les communautés et les régions ne le seront plus par des conseillers d'Etat et leurs assesseurs appartenant à un seul rôle linguistique, mais par les chambres réunies.

Ce projet répond donc au souhait, exprimé souvent ici-même par plusieurs d'entre nous, de renforcer la confiance que le Conseil d'Etat doit inspirer à chacun en évitant que ses avis puissent être l'objet de suspicion pour le motif, ou le prétexte, que les uns seraient rendus par la chambre francophone et les autres par la chambre néerlandophone. Cette réunion des deux chambres du Conseil d'Etat pour délibérer en commun et donner des avis communs permettra également d'éviter des avis divergents et de mieux assurer l'unité de vue du Conseil d'Etat.

Ces objectifs eussent pu être théoriquement rencontrés par le recours à l'assemblée générale du Conseil d'Etat qui est organisée par l'article 85 de la loi mais, pratiquement, il s'est avéré que cette procédure était lourde et ne pourrait guère être utilisée régulièrement. En effet, l'assemblée générale doit réunir les deux tiers de tous les présidents et membres du Conseil d'Etat, soit 12 membres sur 18, plus 10 assesseurs.

Il a été constaté que le recours fréquent à l'assemblée générale eût bloqué partiellement l'activité du Conseil d'Etat. Aussi, a-t-il été jugé préférable de s'en tenir à une procédure plus souple que celle de l'assemblée générale, c'est-à-dire la réunion des deux chambres unilingues du Conseil d'Etat, section de législation.

Diverses modifications de fond et de forme ont été proposées au projet du gouvernement par les membres de la commission de révision de la Constitution. Elles ont été approuvées par la commission et par le gouvernement.

Permettez-moi de vous citer les deux principales modifications. Vous trouverez celles de forme dans le rapport que vous avez reçu.

Tout d'abord, le projet du gouvernement excluait la compétence des chambres réunies en cas d'urgence. Dans ce cas, selon le projet du gouvernement, l'avis à donner devait l'être dans les trois jours et il serait resté de la compétence d'une chambre unilingue qui devait siéger, selon la procédure actuelle, sans la collaboration des assesseurs. Votre commission n'a pas approuvé cette procédure; elle a estimé que, même en cas d'urgence, l'avis à donner sur des questions aussi essentielles que des questions de compétences respectives de l'Etat, des communautés et des régions, devait l'être par les chambres réunies.

Elle a estimé dès lors que si l'urgence est demandée, l'avis doit être donné par les chambres réunies. Pour pallier des difficultés matérielles, nous avons proposé, dans le texte qui vous est soumis, que les chambres réunies donnent leur avis non plus dans les trois jours mais dans les huit jours, délai qui a été jugé suffisant par le gouvernement. Cela constitue donc la première modification assez substantielle apportée au projet du gouvernement.

En second lieu, ce projet prévoyait une composition assez exceptionnelle des chambres réunies : un président, quatre membres du Conseil d'Etat et deux assesseurs désignés par le premier président du Conseil d'Etat et choisis par moitié au sein des deux chambres de la section de législation.

Votre commission, approuvée par le ministre, a jugé préférable de s'en tenir à la composition habituelle des deux chambres de la section de législation telle qu'elle est fixée pour une période de trois ans, conformément à l'article 79 de la loi. Les chambres réunies se composeront donc de six conseillers et de quatre assesseurs.

Le texte qui vous est présenté répond ainsi à l'objectif du projet selon des modalités différentes de celles qui étaient initialement suggérées, mais qui assurent la meilleure impartialité et évitent la crainte d'influences subjectives.

Votre commission de la révision de la Constitution vous propose l'adoption du texte qui vous a été distribué. (Applaudissements sur les bancs de la majorité.)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Calewaert.

De heer Calewaert, Minister van Openbaar Ambt en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, na de uiteenzetting van de geachte verslaggever kan ik zeer kort zijn. Het gaat om een ontwerp tot aanpassing van de procedure voor de Raad van State. Er moest naar een mogelijkheid worden gezocht om een zo groot mogelijke objectiviteit te bereiken en om een zo groot mogelijk vertrouwen in de Raad van State te behouden.

Het ontwerp bevat dus twee elementen : ten eerste het opheffen van om het even welke vorm van wantrouwen en, ten tweede, het opheffen van een mogelijke tegenstrijdigheid in de adviezen wanneer deze enerzijds aan de Nederlandstalige, anderzijds aan de Franstalige kamer worden gevraagd.

Ik meen het belangrijk genoeg te mogen heten om te onderstrepen, aangaande dit ontwerp ingediend door de regering, dat wij hebben ingestemd met een drietal belangrijke wijzigingen in de oorspronkelijke tekst.

Hieruit blijkt dus duidelijk welk belang de regering hecht aan deze tussenkomst van het Parlement om te komen tot een ontwerp dat kon worden aangenomen door de quasi-totaliteit van de leden van de commissie.

Bijgevolg vragen wij dat dit ontwerp, zoals het gewijzigd werd door de commissie, ook door de Senaat wordt goedgekeurd. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Il conviendra sans doute au Sénat de prendre comme base de la discussion de l'article unique du projet de loi le texte proposé par la commission?

Ik stel de Senaat voor de tekst van het enig artikel van het ontwerp van wet, aangenomen door de commissie, als basis te nemen voor de bespreking. (*Instemming.*)

Il en est ainsi décidé.

Aldus wordt beslist.

Het enig artikel luidt :

Enig artikel. In titel VII, hoofdstuk II, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State wordt een artikel 85bis ingevoegd, luidende :

« Wanneer de adviesaanvraag een probleem doet rijzen in verband met de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de gemeenschappen of de gewesten, verwijst de eerste voorzitter ze naar de verenigde kamers van de afdeling. Deze bestaan uit de zes leden van de afdeling wetgeving van de Raad van State en vier assessoren die voor de helft tot elke van beide kamers behoren.

Wanneer in de aanvraag op spoed wordt aangedrongen, wordt het advies verstrekt binnen een termijn van niet meer dan acht dagen. »

Article unique. Dans le titre VII, chapitre II, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, il est inséré un article 85bis, libellé comme suit :

« Lorsque la demande d'avis soulève une question relative aux compétences respectives de l'Etat, des communautés ou des régions, le premier président la défère aux chambres réunies de la section. Celles-ci se composent des six membres de la section de législation du Conseil d'Etat et de quatre assesseurs appartenant pour moitié à chacune des deux chambres.

En cas d'urgence invoquée dans la demande, l'avis est donné dans un délai ne dépassant pas huit jours. »

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote de l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES TRAVAUX PUBLICS DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES TRAVAUX PUBLICS DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1978

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN OPENBARE WERKEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble des projets de loi relatifs au budget du ministère des Travaux publics.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van de ontwerpen van wet betreffende de begroting van het ministerie van Openbare Werken.

Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze ontwerpen van wet. (*Instemming.*)

— Il est procédé au vote nominatif de l'ensemble des projets de loi.

Er wordt tot naaamstemming overgegaan over de ontwerpen van wet in hun geheel.

121 membres sont présents.

121 leden zijn aanwezig.

91 votent oui.

91 stemmen ja.

29 votent non.

29 stemmen neen.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront transmis à la Chambre des représentants.

Zij zullen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Akkermans, André, Basecq, Bataille, Belot, Bogaerts, Busieau, Calewaert, Califice, Canipel, Carpels, Claeys, Conrotte, Cooreman, Cugnon, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq (Constant), Deconinck, De Kerpel, Deleecq, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Mme D'Hondt-Van Opendenbosch, MM. Donnay, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Férir, Flagother, Geens, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hostekint, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lambiotte, Lecoq, Leemans, Lindemans, Mainil, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Piot, Poulain, Pouillet, Seeuws, Smeers, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vanackere, Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, van de Put, Vanderborcht, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitaal, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bonmariage, Capoen, Cerf, Coen, Cuvelier, Daems, Declercq (Roger), Demuyter, De Rouck, de Wasseige, Février, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblot (Jean), Jorissen, Kenens, Lagneau, Lahaye, Mme Mayence-Goossens, MM. Pedé, Van den Broeck, Van der Elst, Vandersmissen, Vandezande, Van Ooteghem et Waltniel.

S'est abstenu :

Heeft zich onthouden :

M. Gillet (Jean).

M. le Président. — M. Jean Gillet est prié de faire connaître les motifs de son abstention.

M. J. Gillet. — J'avais promis à M. Cugnon de paier avec lui. Or, je remarque à l'instant qu'il est parmi nous.

ONTWERP VAN WET TOT AANVULLING VAN DE GECOÖRDINEERDE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE

Stemming

PROJET DE LOI COMPLETANT LES LOIS COORDONNÉES SUR LE CONSEIL D'ETAT

Vote

De Voorzitter. — Wij gaan nu over tot de stemming over het ontwerp van wet tot aanvulling van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

— Il est procédé au vote nominatif de l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

127 membres sont présents.

127 leden zijn aanwezig.

126 votent oui.

126 stemmen ja.

1 vote non.

1 stemt neen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Akkermans, André, Bascour, Basecq, Bataille, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bogaerts, Bonmariage, Busieu, Calewaert, Canipel, Capoen, Carpels, Cerf, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Cugnon, Cuvelier, Daems, Daulne, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Clercq (Constant), Declercq (Roger), Decoster, De Kerpel, Deleeck, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, De Rouck, Descamps, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Férir, Février, Flagothier, Geens, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hostekint, Hubin, Jorissen, Kenens, Lacroix, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lambiotte, Lecoq, Leemans, Lindemans, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Noël de Burlin, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pede, Piot, Poulain, Poulet, Mme Remy-Oger, MM. Seeuws, Smeers, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Vanackere, Van Canneyt, Vandekerckhove (Rik), Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, van de Put, Vanderborght, Van der Elst, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitaal, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Vernimmen, Waltniel, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

A voté non :

Heeft neen gestemd :

M. Humblet (Jean).

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — SECTEUR COMMUN AUX REGIMES FRANÇAIS ET NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — SECTEUR COMMUN AUX REGIMES FRANÇAIS ET NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1978

PROJET DE LOI CONTINANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — REGIME NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — REGIME NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1978

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — REGIME FRANÇAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — REGIME FRANÇAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1978

Reprise de la discussion générale

INTERPELLATIONS JOINTES :

1° DE M. ROLAND GILLET A MM. HOYAUX ET RAMAEKERS, MINISTRES DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR « L'AMPLEUR DES MOUVEMENTS DE GREVE DANS L'ENSEIGNEMENT EN PROTESTATION CONTRE LE SURPEUPLEMENT DES CLASSES MATERNELLES ET LA NECESSITE DE PRENDRE DES MESURES CONFORMES AUX ENGAGEMENTS DES MINISTRES ET A LA DECLARATION GOUVERNEMENTALE »

2° DE M. DE ROUCK A M. RAMAEKERS, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR « L'APPLICATION DES FACILITES EN MATIERE D'ENSEIGNEMENT DANS LES COMMUNES DE LA FRONTIERE LINGUISTIQUE ET A LINKEBEEK, ET LE FAIT QUE DES COURS DESTINES AUX ELEVES D'UNE ECOLE FRANCOPHONE (L'ECOLE PROFESSIONNELLE HORTICOLE D'ENSEIGNEMENT SPECIAL D'UCCLE) SONT DONNES DANS DES LOCAUX SITES EN TERRITOIRE FLAMAND, A SAVOIR A BEERSEL »

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — GEMEENSCHAPPELIJKE SECTOR VAN DE FRANSTALIGE EN NEDERLANDSTALIGE REGIMES — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — GEMEENSCHAPPELIJKE SECTOR VAN DE FRANSTALIGE EN DE NEDERLANDSTALIGE REGIMES — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — NEDERLANDSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — NEDERLANDSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — FRANSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — FRANSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978

Hervatting van de algemene behandeling

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIES :

1° VAN DE HEER ROLAND GILLET TOT DE HEREN RAMAEKERS EN HOYAUX, MINISTERS VAN NATIONALE OPVOEDING, OVER « DE OMVANG VAN DE STAKINGSBEWEGING IN HET ONDERWIJS ALS PROTEST TEGEN DE OVERBEVOLKING VAN DE BASISCHOLEN EN DE NOODZAAK VAN MAATREGELEN IN OVEREENSTEMMING MET DE VERBINTENISSEN VAN DE MINISTERS EN DE REGERINGSVERKLARING »

2° VAN DE HEER DE ROUCK TOT DE HEER RAMAEKERS, MINISTER VAN NATIONALE OPVOEDING, OVER « DE TOEPASSING VAN DE ONDERWIJSFACILITEITEN IN DE TAALGRENSGEMEENTEN EN IN LINKEBEEK, EN HET FEIT DAT LESSEN AAN LEERLINGEN VAN EEN FRANSTALIGE SCHOOL (DE « ECOLE PROFESSIONNELLE HORTICOLE D'ENSEIGNEMENT SPECIAL » VAN UKKEL) GEGEVEN WORDEN OP VLAAMS GRONDGEBIED, NAMELIJK TE BEERSEL »

M. le Président. — Nous reprenons la discussion générale des projets de loi relatifs aux budgets de l'Education nationale, à laquelle ont été jointes les interpellations de MM. Roland Gillet et De Rouck.

Wij hervatten de algemene bespreking van de ontwerpen van wet betreffende de begrotingen van Nationale Opvoeding met de toegevoegde interpellaties van de heren Roland Gillet en De Rouck.

Het woord is aan minister Ramaekers.

De heer Ramaekers, Minister van Nationale Opvoeding. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, er is in dit debat nogal harde taal gesproken. Dit is normaal in een parlementaire dialoog. Minder van-

zelfsprekend is het feit dat hier heel wat beweringen zijn geuit als zijnde de waarheid en niets dan de waarheid, zonder dat men voor deze beweringen ook de nodige en geldige bewijsvoering bracht. Mijnheer de Voorzitter, ik zie mij dan ook verplicht in detail op de verschillende sprekers te antwoorden.

De heer Coppieters heeft zijn vrees uitgesproken over de onmogelijkheid om de wetten van 1973 en 1975 uit te voeren. Ik heb hem daarop reeds in een andere vergadering geantwoord.

In mijn inleiding heb ik de inventaris van de stand van zaken in verband met de uitvoering van genoemde wetten geschetst. De heer Coppieters weet dat wetten toch normaal met koninklijke besluiten worden uitgevoerd. Als basis wordt vanzelfsprekend telkens genomen — en dit is ook voorzien in de regeringsverklaring — de stand van de huidige wetgeving. Achteraf kunnen vanzelfsprekend nieuwe wetgevende initiatieven worden genomen.

Restructureringsmaatregelen in het secundair onderwijs zouden volgens de heer Coppieters niet conform mijn beleidsnota zijn.

Mijnheer Coppieters, wanneer u mij citeert, moet u dat volledig doen. Ik heb niet alleen gezegd dat ik rust wilde, maar ik heb eraan toegevoegd dat ik het VSO geleidelijk terug zou bijsturen naar de oorspronkelijke principes. Ik wil daarbij onderstrepen dat ik integraal de adviezen van 1976, naar voren gebracht door de Nationale Raad voor het Rijksonderwijs, gevolgd heb, daar waar mijn voorganger die adviezen naast zich heeft gelegd.

De vernieuwing van het secundair onderwijs zou, volgens de heer Bascour, in 1970 gebeurd zijn zonder overleg. Ik kan daarop antwoorden dat naast het overleg in ons land, te beginnen met een uitgebreide werkgroep geïnstalleerd door mijn voorgangers, ministers Janne en Van Elslande, ik kan verwijzen naar de « stage » van Düsseldorf in 1968 en naar de Europese ministerconferentie in 1971.

Wanneer men dan spreekt over inspraak bij pedagogische vernieuwingen, moet ik erop wijzen, ik heb dat reeds herhaalde malen gedaan op andere plaatsen, dat er in het departement van Nationale Opvoeding leerplancommissies bestaan. Als men spreekt over een nieuw leerplan geschiedenis, vestig ik de aandacht erop dat het niet opgemaakt is door de minister, door zijn kabinetschef of door één van zijn attachés, maar door een commissie van tweeëntwintig leden, onder het voorzitterschap van een inspecteur geschiedenis.

Ik kan eraan toevoegen dat die tweeëntwintig leden, behalve twee economen en één socioloog, allen licentiaten in de geschiedenis zijn. Bijgevolg zouden de eminente personaliteiten, die vaak het secundair onderwijs niet meer hebben gezien sinds de tijd dat zij het volgden en die hun campagne per advertentie voeren, er beter aan doen eerst inlichtingen in te winnen.

Het is juist dat op dit ogenblik de leerkrachten vechten voor hun bestaan. En indien ik niet had ingegrepen, wat het secundair onderwijs betreft, onder meer steunend op de principes van het VSO, hadden talrijke personeelsleden hun betrekking verloren.

Indien er een schoolstrijd sfeer bestaat, wil ik toch onderstrepen dat het ministerie van Nationale Opvoeding niet aan de basis hiervan ligt. Ik zal daar op het einde van mijn betoog nog enkele woorden over zeggen.

In het Schoolpact zijn er geen ongelijkheden, Mijnheer Gijs. Het Schoolpact beoogt een globaal evenwicht tussen de netten, met maatregelen aangepast aan de verschillende toestanden en vertrekpunten in elk net afzonderlijk.

Bij het begin van mijn uiteenzetting heb ik gezegd dat er beweringen zonder bewijsvoering en beweringen zonder voorafgaande informatie geuit zijn.

De heer Coppieters vergist zich volkomen wanneer hij zegt dat het rijksonderwijs op het achterplan zou blijven inzake computeropleiding. Enkele jaren geleden was het rijksonderwijs hier initiatiefnemer. In verschillende scholen zijn er degelijke opleidingen, ook op het niveau van het hoger onderwijs van het korte type.

De bezuinigingsmaatregelen van de anticrisiswet werden door de leden van de meerderheid, en ook door de heer Coppieters, onder de vorige regering goedgekeurd.

Het is ook mijn standpunt, zoals dat van de heren Coppieters en Bascour, dat alle onderwijsvormen naar het ministerie van Nationale Opvoeding moeten worden overgeheveld. Wij hopen dat dit zal gebeuren naar aanleiding van de bevoegdheidsverdeling in de gemeenschaps-executieven en ik hoop dat ik dan zal kunnen rekenen op de steun van al degenen die deze mening zijn toegedaan.

De heer Bascour. — Mijnheer de Minister, u zijt te weinig genuanceerd. Dat was niet mijn voorstel. Ik heb een tussenoplossing voorgesteld. Daarover zou ik graag uw advies kennen.

De heer Ramaekers, Minister van Nationale Opvoeding. — Welke tussenoplossing hebt u voorgesteld, Mijnheer Bascour?

De heer Bascour. — Het spijt mij, Mijnheer de Minister, dat u zich niet meer herinnert dat ik de vraag heb gesteld of er geen interministerieel comité kan worden opgericht in de regering of in de deelregeringen.

Dit interministerieel comité zou er moeten voor zorgen dat de zeventien departementen die momenteel kredieten voor onderwijs hebben ingeschreven op hun begroting zouden worden gecoördineerd en dan zou worden vermeden dat er dubbel gebruik inzake onderwijs bestaat.

Ik heb gezegd dat het niet mogelijk is met één pennetrek al die onderwijsvormen in één departement onder te brengen. Vandaar mijn voorstel, waarop ik graag van u een antwoord krijg.

De heer Ramaekers, Minister van Nationale Opvoeding. — Ik heb reeds geantwoord op uw voorstel, Mijnheer Bascour. Ik zou echter willen wachten op de verdeling der bevoegdheden onder de gemeenschapsexecutieven. Dan kan misschien alles wat betrekking heeft op onderwijs in het departement van Nationale Opvoeding worden ondergebracht. Dat is tenminste mijn betrachting en ik hoop dat ik op dat ogenblik op u kan rekenen.

De heer Leemans beweert dat de begroting van Nationale Opvoeding de minst doorzichtige is van alle begrotingen. Ik ga uit van de veronderstelling dat hij het degelijk verslag van de heer Mesotten heeft gelezen. Hij zal dan hebben vastgesteld dat voor 90 pct. de begroting bestaat uit wedden en toelagen, vastliggend in besluiten, zodat de basiscijfers enkel moeten worden vermenigvuldigd met aantallen. Er kan bijgevolg niet veel overblijven in de begroting van Nationale Opvoeding dat ondoorzichtig zou zijn.

De heer Vandersmissen heeft gezegd dat mijn beleid gekenmerkt is door improvisatie. Geachte collega's, hier refereer ik naar mijn beleidsnota van 1978 voor de Cultuurraad, een nota die op alle onderwijsniveaus betrekking had en die overigens door de leden van de Cultuurraad zeer goed werd onthaald. Meer dan vijftig sprekers hebben te dier gelegenheid immers het woord gevoerd.

De nota is voor mij een richtlijn en ik zal het daarin vooropgestelde doel geleidelijk trachten te bereiken.

We ondervinden evenwel moeilijkheden. Wat de besparingsmaatregelen betreft, deze zijn niet of niet uitsluitend op initiatief van de ministers van Nationale Opvoeding genomen. Daarenboven onderstreep ik nogmaals dat de lesurenvermindering door mij steeds beschouwd werd als een pedagogische maatregel. In Nederland geeft men in het secundair onderwijs van negenentwintig tot tweeëndertig uren les; in Duitsland dertig tot tweeëndertig uren les, in Frankrijk zesentwintig uren les.

Moeten wij, de redenering volgend van de heer Vandersmissen en Mevr. Mathieu, daaruit besluiten dat het secundair onderwijs in die landen niet degelijk is?

Wat ik straks over het aantal lesuren nog zal zeggen, zal wellicht voor verschillende collega's een verrassing zijn.

De heer Leemans moet weten dat de bezuinigingsmaatregelen niet discriminerend kunnen zijn gezien de opgelegde symmetrie en de budgetcontrole daaraan verbonden.

Wie had die budgetcontrole onder zijn bevoegdheid tot de nieuwe regering is aangetreden? Een partijgenoot van de heer Leemans, de heer Mark Eyskens, staatssecretaris voor Begroting.

Indien die controle niet behoorlijk zou zijn uitgevoerd, dan is de vroegere staatssecretaris voor Begroting daarvoor verantwoordelijk.

Wat de begroting 1979 betreft, is evenwel deze symmetrie verbroken. Inderdaad, aan de werkingskosten van het Rijk werden volgende beperkingen opgelegd: stijging met 4 pct. voor de werkings- en consumptie-uitgaven en 5,2 pct. voor de lonen van het meesters-, vak- en dienstpersoneel. Voor het eigenaarsonderhoud werd geen verhoging aanvaard. Wel werd rekening gehouden met de uitbreiding voor nieuwbouw.

Zulke strenge beperking gold evenwel niet voor het vrij onderwijs, wat tot gevolg heeft dat, vergeleken met 1978, de werkingskosten van het Rijk stegen met 6,56 pct. en de werkingstoelagen voor het gesubsidieerd onderwijs stegen met 9,1 pct. Dit geef ik op dit ogenblik enkel ter overweging.

Over de 10 000 frank inschrijvingsgeld, een maatregel die voortvloeit uit de crisiswet die u, Mijnheer Leemans, en ik hebben goedgekeurd, moet worden gezegd dat wij niet bij machte zijn om tegen de nieuwe inschrijvingsperiode die aan de universiteiten reeds begint in de maand juli, een nieuw systeem uit te werken. Bijgevolg blijft het koninklijk besluit voor volgend academiejaar van kracht. Trouwens, indien men artikel 7 van het koninklijk besluit dat het inschrijvingsgeld regelt, en dat bestaat van vóór mijn tijd, zodat ik daar niet verantwoordelijk voor kan worden gesteld, had toegepast, dan zou het inschrijvingsgeld

gekoppeld zijn geweest aan het indexcijfer en zou de 10 000 frank nu bereikt zijn geweest. Dan had ik niet ineens de sprong moeten maken van 5 000 naar 10 000 frank, maar dan zouden ook de beursstudenten het geïndexeerde bedrag hebben moeten betalen, zodat zij nu niet aan 1 500 frank maar aan 3 000 frank zouden staan. Dan had er ook geen nieuwe categorie bestaan die nu nog altijd 5 000 frank betaalt, dank zij het feit dat wij een schijf van 50 000 frank aan het maximumbedrag voor het verkrijgen van de studietoelage hebben toegevoegd.

In de regeringsverklaring staat dat het systeem van de inschrijvingsgelden zal worden hervormd. Ik deel de Senaat mede dat wij drie werkgroepen hebben opgericht die de problematiek van de sociale diensten, de studietoelagen en de inschrijvingsrechten zullen onderzoeken. In die werkgroepen is de hele universitaire gemeenschap vertegenwoordigd, ook de studenten die in de universiteiten verkozen zijn. Ik hoop dat deze werkgroepen ons waardevolle voorstellen zullen voorleggen, waardoor wij ons dan ongetwijfeld zullen laten leiden.

Het is juist, Mijnheer Leemans, dat tijdens de vorige zitting geen belangrijke ontwerpen werden ingediend. Toen ik op het departement van Nationale Opvoeding ben gekomen, op enkele dagen na nu twee jaar geleden, ben ik gaan kijken naar het werk van één van mijn voorgangers, minister Vermeylen, die het geluk heeft gehad bijna vier jaar continu minister van Nationale Opvoeding te zijn. Tijdens zijn bewind kwamen belangrijke wetten tot stand, onder meer de wet op het buitengewoon onderwijs, de wet inzake het vernieuwd secundair onderwijs, de wet op de universitaire expansie. Ik heb vastgesteld dat men, rekening houdende met alle nodige raadplegingen, ongeveer twee jaar nodig heeft om een ontwerp ter goedkeuring aan het Parlement voor te leggen en in het *Belgisch Staatsblad* de wet te publiceren.

Ik heb tijdens mijn inleiding reeds gezegd dat een reeks ontwerpen klaar zijn. Er is echter een regeringskrisis geweest, Mijnheer Leemans, waarvoor ik niet verantwoordelijk was, en men heeft gedurende vijf maanden onderhandeld over de vorming van een nieuwe regering. Daarvoor ligt de verantwoordelijkheid ook niet bij mij en waarschijnlijk ook niet bij u.

Maar wij hebben de teksten klaar voor de verlengde schoolplicht, de wijziging van de wetgeving op de academische graden, de hervorming van de opleiding voor het aggregaat hoger secundair onderwijs, alsook een decreet inzake de open universiteit.

Mag ik een parenthesis openen? In december 1977 heb ik aan de Vlaamse rectoren verenigd in de VLIR een advies gevraagd over mijn tekst betreffende de « open universiteit ». Ik heb dat advies ontvangen een paar maanden geleden, in 1979. Daarmee is het niet gedaan. Nu moeten wij er nog toe komen dat de universiteiten akkoord zouden gaan met de keuze van de disciplines die ze zullen instellen. Uit ervaring weet ik dat er in de verhouding universiteit-Staat geen sprake is van een Vrije Universiteit Brussel en van een Katholieke Universiteit Leuven. Dan is er maar één groep. Doch wanneer het gaat over het instellen van een discipline waarvoor er slechts enkele studenten kandidaat zijn, dan kunnen die heren geen akkoord bereiken om één universiteit aan te duiden. In dat geval kan men blijven wachten zoals zuster Anna.

De leerprogramma's zijn zeker geen materie voor de Schoolpactcommissie; het is een duidelijk communautaire problematiek; de voorbereiding moet worden overgelaten aan de leerplancommissies, waarin naast leden van de inspectie, een aanzienlijk aantal leerkrachten aanwezig zijn.

Over de werking van de Schoolpactcommissie — daar ben ik het wel een beetje eens met de heer Leemans — heb ik in mijn inleiding mijn mening gezegd. De werking van de Schoolpactcommissie moet worden herzien en die commissie moet worden omgebouwd van een remmend instrument tot een stimulerend instrument. Ik heb daartoe een schrijven gericht aan de voorzitters van de partijen die in de commissie vertegenwoordigd zijn om hen te verzoeken opnieuw hun afgevaardigden aan te duiden en ten einde te spreken over de nieuwe werkprocedure. In de Schoolpactcommissie moeten de onderwerpen noch technisch, noch pedagogisch ten gronde worden onderzocht. Deze commissie dient enkel te waken over het behoud van de schoolvrede en over het waarborgen van gelijke leefbaarheid voor de verschillende netten.

Aan de heren Seeuws en Nauwelaerts kan ik zeggen dat voor het kleuteronderwijs verlaagde normen worden voorgesteld met ingang van 1 september 1979, voorafgaand aan de rationalisatie. Ter gelegenheid van deze rationalisatie zal een tweede stap kunnen worden gezet. In geen geval kan van de gemiddelde aanwezigheid worden afgestapt, want de misbruiken zouden legio zijn. Onze collega's hebben een aantal argumenten aangehaald en gevraagd waarom men die telling in september doet, terwijl velen nog met vakantie zijn. Ik heb dezelfde redenering gehouden tegenover mijn medewerkers. Maar uit ervaring blijkt dat er in de maand september bij de kleuters de minste afwezigheden zijn. Daarenboven kunnen in de loop van het schooljaar altijd bijkomende

klassen opgericht worden, de zogenaamde « zomerklassen », indien de gemiddelde aanwezigheid stijgt tot de vereiste norm.

Voor de verlenging van de schoolplicht voor de veertienjarigen, die zal ingaan op 1 september 1981, wordt een werkgroep samengesteld, gemeenschappelijk voor de verschillende netten, ter voorbereiding vanuit het pedagogisch standpunt.

De heer Seeuws heeft een vraag gesteld betreffende de pedagogiek in het wetenschappelijke speurwerk, inzonderheid met betrekking tot kansarme kinderen. Dit speurwerk is tot nog toe beperkt tot een aantal individuele initiatieven, zoals licentiaats- en doctoraatsproefschriften en enkele tijdschriftartikelen.

Gericht en geconcentreerd onderzoek ter zake is dringend noodzakelijk. De instanties belast met het toekennen van financiële middelen aan onderzoekprojecten zullen hier rekening mee houden.

Tijdens de jongste bijeenkomst van afgevaardigden van Educatieve Gemeenschap met vertegenwoordigers van de regering op 23 mei 1979, dus onlangs, werd bij de bespreking van de organisatie van de sociaal-culturele en sportactiviteiten voor het schooljaar 1979-1980 overeengekomen dat via het bijzonder tijdelijk kader een project zou worden opgesteld waarbij op wetenschappelijke wijze een behoeftenschaal zou worden uitgebouwd ten einde de criteria te kunnen bepalen voor de categorie kansarme kinderen.

Slechts daarna kan op basis van deze gegevens worden nagegaan hoe de onderwijsvoorzieningen moeten worden georganiseerd om aan de behoeften van deze kansarme kinderen tegemoet te komen.

Aan de heer Seeuws en ook ten aanzien van de heer Gijs herhaal ik het opzet dat beoogd wordt met de scholengemeenschappen. Scholengemeenschappen zijn een groepering van scholen die elk hun individualiteit behouden. Samen organiseren zij de drie graden en zo dat in de tweede graad ten minste drie en in de derde graad ten minste twee van de vier onderwijsvormen worden georganiseerd, ik bedoel algemeen vormend, technisch, kunst- of beroepsonderwijs. De bedoeling is de observatie en de oriëntatie van de leerlingen zo ruim mogelijk te waarborgen en tevens aan een bepaalde schoolbevolkingsgroep een zo groot mogelijk waaier van studierichtingen aan te bieden.

Deze op overleg berustende organisatie zal bij de oprichting van nieuwe afdelingen in het kader van de programmatie, tot gevolg hebben dat geen nieuw onverantwoord dubbel gebruik ontstaat; bovendien zal worden gestreefd naar een geleidelijke verdwijning van het bestaande niet-gemotiveerd dubbel gebruik.

Ik wil het belang van de organisatie van scholengemeenschappen onderstrepen. Het zal het enige middel zijn om in de toekomst de leefbaarheid van het onderwijs te waarborgen en te bevorderen.

Het ligt in de bedoeling van de scholengemeenschappen — dit werd ook gevraagd tijdens dit debat — een grotere autonomie toe te kennen inzake : organisatie van de opvang van de leerlingen komende uit het basisonderwijs, begeleiding en oriëntering van de leerlingen, tijdelijke affectatie en de reffectatie van de personeelsleden; ook zal de scholengemeenschap adviseren over de inplanting van nieuwe schoolgebouwen alsook over de wijze van organisatie van het leerlingenvervoer.

Ik dank u, collega Seeuws, voor de positieve balans die u in verband met het secundair onderwijs hebt opgemaakt, voor uw akkoord met de terugkeer naar de oorspronkelijke principes van het VSO en het opnieuw invoeren van het modulair systeem.

Blijkbaar vergeten velen die nu kritiek hebben op het VSO dat zij, ten eerste, bij de aanvang voor het VSO hebben gestemd, ten tweede, aanvaard hebben dat het VSO zich zou ontwikkelen. Nu hebben zij kritiek, zonder te weten wat de juiste inhoud en de juiste structuur van het VSO is.

Ook in het vrij katholiek onderwijs is men voorstander van het VSO. Nog maar pas verscheen een artikel in de krant met als grote titel « Het VSO is goed », met daarbij de nodige argumenten en de nodige bewijzen.

Mijnheer Storme, ik kan u ook cijfers geven om te bewijzen dat het VSO goed is. Ik beweer echter dat het te vroeg is om dit te doen en dat de getallen te klein zijn opdat men zich zou kunnen uitspreken in een of andere zin.

In antwoord op een vraag om uitleg in de Cultuurraad heb ik mij ertoe verbonden medio 1980 een evaluatieverslag over het VSO ter beschikking te stellen van het Parlement, zodat wij dan op basis van wetenschappelijke gegevens samen deze evaluatie kunnen bespreken.

Wat het aantal lessen geschiedenis en sociale vorming betreft, wil ik toch de heer Storme het volgende doen opmerken. Hij heeft ook gesproken van maatschappelijke vorming.

Er is geen vermindering van het aantal uren geschiedenis en sociale vorming samen. Vroeger waren de leerlingen verplicht in de zes jaren

secundair onderwijs tien uur geschiedenisles en maatschappelijke vorming te volgen. Volgens de nieuwe lessentabel wordt dit verplicht minimum opgedreven tot elf uur. Het maximumaantal lessen vroeger aan de leerlingen aangeboden — het hele pakket dus — bedroeg zestien uren, wat nu vermeerderd werd tot zeventien uren.

Maar de kritieken zijn losgekomen vóór men wist waar men stond. Van de eersten die in verzet zijn gekomen, horen wij nu niets meer. Dit waren de leraars lichamelijke opvoeding, gesteund door een motie van het Olympisch Comité en een open brief van de voorzitter van dit comité, die het secundair onderwijs door en door kent. Van deze zijde hoort men nu geen enkele reactie meer want voor sport en lichamelijke opvoeding zijn er vijf uren bijgekomen in deze nieuwe lessentabel.

Het spreekt vanzelf dat een minister alleen maar moties ontvangt die kritiek uitbrengen. Ik verwacht dan ook niet een motie te krijgen om mij te bedanken omdat ik iets goeds heb gedaan.

Mijn geweten is gerust, ook wat het programma en de inhoud betreft, die niet ik heb bepaald maar die werden uitgewerkt door licentiaten geschiedenis.

Zoals de heer Seeuws gevraagd heeft, is overleg aan de gang met de overleg- en verbeteringscommissie waarin alle netten zijn vertegenwoordigd, afzonderlijk met de leden van het rijksonderwijs voor de specifieke problemen van dit net, en het gemeenschappelijk front van de vakbonden. Beoogd wordt op het ogenblik het aanbrengen van enige aanpassingen aan de omzendbrieven die hier zoveel kritiek kregen. In dit verband wil ik toch opmerken — ik heb nu lang genoeg gezweven — dat ik in mijn bezit het geschreven akkoord heb van het gemeenschappelijk front van de vakbonden. Op 15 maart verzochten beide vakbonden mij de nodige reglementaire bepalingen uit te vaardigen die de voorstellen concretiseren tot stand gekomen tijdens de onderhandelingen met het gemeenschappelijk front van het onderwijs en die mede tot doel hebben de tewerkstelling in het secundair onderwijs te verzekeren. Bijgevolg is dit gebeurd vóór de eerste nationale manifestatie plaats had.

Ik aanvaard niet dat men spreekt zoals de heer Storme over een herhaald bijsturen van het VSO. Mijn voorganger is van de principes van dit VSO afgeweken. Ik ben naar de basisprincipes die, zoals door velen op deze tribune verklaard, door iedereen worden aanvaard, teruggekeerd.

Ik heb mij daarbij gebaseerd op de adviezen van de Nationale Raad van het rijksonderwijs uitgebracht in 1976, op het ogenblik dat mijn voorganger het VSO gewijzigd heeft.

Collega Windels, wat in het bijzonder in het VSO de technologische componenten betreft, heb ik bij mijn jongste maatregelen de integratie bevorderd en ook heb ik de kwalificatiestudierichtingen beter georganiseerd, zodat zeker de vrees ongegrond is dat de leerkrachten technische vakken en beroepspraktijk bij overschakeling hun opdracht zouden verliezen, aangezien het aantal lessen van deze leervakken aanzienlijk werd opgedreven.

Wat de tewerkstelling betreft ingevolge de weerslag van het besluit nr. 2, zoals men het nu noemt, zullen wij deze waarborgen zowel in het onderwijs type I als in type II, zonder vanzelfsprekend rekening te houden met de denataliteit die zich nu ook in het secundair onderwijs begint te laten gevoelen.

Voor degenen die vanop deze tribune hebben verklaard dat een verlaging tot tweëndertig uren niet pedagogisch verantwoord is voor een algemeen vormende opleiding en daarin een aanleiding vonden om het VSO aan te vallen, mag ik zeggen dat het traditioneel vrij katholiek onderwijs, type II, sinds jaren aan de leerlingen slechts tweëndertig uren per week oplegt.

Volgens sommigen is en was dat type II dus goed. Maar men beleefde toen toch ook het drama dat honderden studenten sneuvelden in de eerste kandidatuur. Men zou moeten onderzoeken of de oorzaak hiervan te vinden is in het secundair onderwijs of in de wijze waarop onderwijs wordt gegeven in de eerste kandidatuur. Dat kan ook een factor zijn. Indien men het type II verdedigt en zegt dat men het secundair onderwijs kapotmaakt met die verlaging tot tweëndertig uren, moet men er rekening mee houden dat men in het vrij katholiek onderwijs, type II, sinds jaren slechts tweëndertig uren les heeft.

Aan de heer Vandersmissen zeg ik dat het woord « schoolplicht » en niet leerplicht voorkomt in de regeringsverklaring en ook reeds in het Schoolpact afgesloten in 1958.

Het is de bedoeling de leerlingen een verantwoorde pedagogische begeleiding te waarborgen. Het is onze overtuiging dat huisonderwijs niet meer kan tegemoetkomen aan de huidige opvoedingsbehoeften van de kinderen. Zo zullen we een controle inbouwen met het oog op de bescherming van het recht van het kind een voldoende opleiding en vorming te genieten.

De vernieuwingen in verband met het basisonderwijs, in het kader van de schoolplichtverlenging, heb ik, voor zover niet in het verslag van de heer Mesotten opgenomen, uiteengezet bij mijn inleiding. Zo ook de pedagogische vernieuwingen die het VLO-project zal meebrengen.

Wat de veertien- tot zestienjarige betreft zijn de oorzaken waarom deze kinderen op die leeftijd de school verlaten niet alleen schoolmoeheid, doch ook gezinstoestand, bepaalde leermoeilijkheden, verkeerde opvattingen van de ouders, verachteerde toestand van sommige leerlingen uit het basisonderwijs en de onvolledige soms verkeerde voorlichting bij de studiekeuze.

De verlenging van de schoolplicht maakt het noodzakelijk voor de kinderen die nu vroegtijdig de school verlaten, maar ook voor leerlingen die nu schoollopen in het beroepsonderwijs, een vernieuwde meer polyvalente beroepsopleidingsvorm te creëren voornamelijk gericht op de praktijk.

De heer Vandersmissen stelde vragen in verband met de personeelsleden, de werking en de opdrachten van de pedagogische centra.

De pedagogische centra houden zich bezig met toegepast onderwijskundig onderzoek dat toegespitst wordt op de uitwerking van specifieke projecten zoals bijvoorbeeld de functionering van de klasseraden, het evaluatie- of beoordelingssysteem, het werk van de taakleraren, de overgangen van het ene onderwijsniveau naar het andere en dies meer. Van essentieel belang hierbij is dat het studiewerk van de centra meteen gebruikt kan worden als studiemateriaal voor de aspirant-leerkrachten, die nu nog student zijn aan de normaalschool, en als bijscholingsmateriaal voor het personeel in dienst. Door deze werkwijze krijgt het werk van de pedagogische centra ook de nodige uitstraling en invloed op het onderwijs.

De algemene leiding van de pedagogische centra berust bij een bestuurscollege dat samengesteld is uit de directeurs-generaal van de verschillende onderwijsbesturen alsmede de inspecteurs-generaal. De personeelsleden vervullen hun opdracht in de administratieve stand van dienstactiviteit, ze zijn gedetacheerd en behouden hun oorspronkelijke weddeschaal.

In hun vorige betrekking worden ze vervangen door tijdelijke personeelsleden.

Aan de heer Storme en aan de heer Bascour moet ik zeggen dat de installatie van een nationale onderwijsraad niet in de regeringsverklaring is voorzien.

In de omringende landen, zegt collega Storme, zou de coëxistentie tussen verschillende schooltypen aangemoedigd worden. In dit land wenst niemand het parallelisme van onderscheiden onderwijstypes in stand te houden. Hier citeer ik de Algemene Raad van het katholiek onderwijs: « De enig uitgesproken consensus die men doorheen al de stellingnemingen voor de beide taalgebieden heeft kunnen beluisteren, betreft het afwijzen van een definitieve coëxistentie van twee onderwijs-typen. Dit impliceert de noodzaak om, binnen een vast te stellen periode, tot één enkele structuur van het vrij secundair onderwijs te komen. »

Nogmaals, de werkingstoelagen ten opzichte van het onderwijstype I en type II — dat was een opmerking van de heer Windels — zijn identisch. Inderdaad, de toelagen worden toegekend per leerling, volgens identische basiscijfers. Per leerkracht worden eveneens dezelfde wedden uitbetaald, rekening houdend met het diploma.

Voor de studie van de praktische onderwijsproblematiek verwijs ik naar wat gezegd is over de pedagogische centra. Zij dienen wetenschappelijk onderzoek naar de onderwijsrealiteit te vertalen.

Wat de universiteiten betreft, is dezelfde financiële groei voor de middelen van de universiteiten als voor de algemene begroting van Nationale Opvoeding gewaarborgd. Het koninklijk besluit betreffende het « moratorium » bepaalt dat de werkingsuitkeringen voor de jaren 1979, 1980 en 1981 voor enerzijds de uitgaven met betrekking tot de wedden stijgen met dezelfde verhogingscoëfficiënt als de artikelen 11.03 van de begrotingen van Nationale Opvoeding en, anderzijds, met betrekking tot de werkings- en uitrustingsuitgaven stijgen met dezelfde verhogingscoëfficiënt als de artikelen 12 van de begrotingen van Nationale Opvoeding.

Over de onderbevolkte studierichtingen verwijst de heer Storme naar overleg binnen de VLIR. Alhoewel herhaaldelijk gevraagd, ontvang ik ter zake van deze raad geen voorstellen gezien de universiteiten binnen deze raad tot geen akkoord kunnen komen. Ik deel echter uw standpunt en uw mening.

In mijn antwoord aan de heer Leemans heb ik erop gewezen dat een ganse reeks van ontwerpen in verband met het universitair onderwijs klaar zijn. Zij werden opgesteld in samenwerking met de universiteiten en wij hopen dat wij ze in de eerstvolgende zitting zullen kunnen indienen en samen met u bespreken.

Samen met de heer Deconinck wil ik even stil blijven bij de betekenis van de democratisering van het onderwijs. Aan iedereen dient onderwijs verschaft te worden volgens zijn aard en zijn bekwaamheid, ongeacht zijn sociale status, zijn geslacht, zijn levensbeschouwing of zijn financiële mogelijkheden. Aan iedereen moeten gelijke kansen geboden worden op elk moment van het leven en gedurende heel de loopbaan, ongeacht de leeftijd en de basisvorming. Hinderpalen bij het verzekeren van de democratisering van het onderwijs liggen bij de overgang van het kleuteronderwijs naar het lager onderwijs en bij de overgang van het basis- naar het secundair onderwijs. Wij hebben het genoemd een onderwijs zonder drempels.

Van zeer veel belang is het uitstellen van de studiekeuze gezien vooral hinderend voor de democratisering van het onderwijs het gebrek aan aspiratie is van de ouders van kansarme kinderen. De heer Deconinck heeft gelijk dat niet de financiële rem de belangrijkste rem is en dat studietoelagen niet alles oplossen. Belangrijk voor de democratisering is de inbreng van de PMS-centra. Door een nieuwe impuls te geven aan de PMS-vernieuwing zullen wij betrachten dat :

- De PMS-centra niet langer systeembestendig blijven werken;
- De centra los komen van een te grote aandacht voor de verstandelijke ontwikkeling van de jonge mens, maar integendeel ook de hele ontplooiing van elk kind op het oog hebben;
- De centra meer in en met de school zullen gaan werken;
- Een gecoördineerde samenwerking tot stand komt tussen de pedagogische inspectie enerzijds en de PMS-centra anderzijds, met het oog op de begeleiding van de personeelsleden op school. Zoals in de regeringsverklaring gezegd, de huidige reglementering over de PMS-centra en de diensten voor studie- en beroepsoriëntering zal worden aangepast. De diensten zullen geleidelijk tot centra worden omgebouwd.

De heer Deconinck sprak eveneens over de « bruggen » binnen het hoger onderwijs. Hiermee zijn bedoeld de overgangen tussen het universitair onderwijs, het onderwijs van het lange type en dat van het korte type. Deze overgangsmogelijkheden zullen worden voorzien door de Vaste Raad van het hoger onderwijs, die de eerstvolgende weken zal kunnen worden samengesteld, nu het koninklijk besluit is verschenen dat het oorspronkelijk besluit, dat bepaalde lacunes vertoonde die de samenstelling van de raad praktisch onmogelijk maakte, vervangt.

Wat het onderwijs in Komen-Waasten betreft, is het inderdaad op dit ogenblik zo dat er ter plaatse geen Nederlandstalige scholen zijn.

Zoals de heer Deconinck terecht heeft opgemerkt, bestaat echter wettelijk wel de mogelijkheid dat aan die kinderen in de gemeenten zelf het kleuter- en lager onderwijs in het Nederlands zou worden verstrekt.

Artikel 6 van de taalwetgeving inzake onderwijs voorziet dat de gemeente verplicht is dergelijk onderwijs in te richten wanneer zestien gezinshoofden hierom zouden verzoeken.

Wat betreft de vraag naar eventuele tussenkomst in de vervoerkosten, wil ik verwijzen naar de omzendbrief van 21 oktober 1966 — ze zijn dus niet allemaal slecht — ondertekend door de ministers Toussaint en Grootjans — en waarin zeer duidelijk is gesteld dat de Staat tussenkomt wat betreft de terugbetaling van de vervoerkosten, ten voordele van de leerlingen die een rijksonderwijsinstelling bezoeken en die wonen in de gemeenten welke, zoals Komen en Waasten, met een speciale regeling zijn begiftigd krachtens artikel 3 van de wet van 30 juli 1963.

Daar, Mijnheer Deconinck, ligt dus een oplossing voor de vragen die u heeft gesteld.

De heren Windels en Gijs, alsook de heer Coppieters, handelden over de leerlingensecretariaten. Ze waren de mening toegedaan dat we een gelukkige oplossing gevonden hebben. Inderdaad, het is de eerste maal dat hier in verband met de verlengde schoolplicht een overeenkomst in het zicht is. Ik hoop dat wij dat op een degelijke basis kunnen uitwerken. Wij moeten tot een oplossing komen in het kader van de verlenging van de schoolplicht.

Ik ken, Mijnheer Hostekint, de nadelige gevolgen van de remwet op het buitengewoon secundair onderwijs. Het is een probleem dat, mijns inziens, prioritair moet worden opgelost, zij het langsheen een minirationalisatieplan. De leerlingen komende uit het basiss buitengewoon onderwijs moeten in instellingen van secundair onderwijs kunnen worden opgevangen. Manifest bestaan deze laatste instellingen in de verschillende netten, in het bijzonder in het rijksonderwijs, niet in voldoende aantal.

Voor het meesters-, vak- en dienstpersoneel gelden normen vastgelegd bij koninklijk besluit voor de aanstelling van dit personeel. Deze normen zouden kunnen voldoen, in tegenstelling met wat de heer Hostekint beweert. Evenwel om bezuinigingsredenen is het me enkel toegelaten de besluiten voor 80 pct. toe te passen en is het me eveneens slechts toegelaten dit personeel in uiterst beperkte mate voor korte periodes te vervangen. En hier ontstaan dikwijls moeilijkheden.

Mijnheer Nauwelaerts, u blijkt de nota te hebben doorgelezen die we gisteren aan het gemeenschappelijk front van de vakbonden hebben overgemaakt. Uw vragen komen overeen met wat wij in naam van de regering hebben aangeboden. De vakbonden hebben daar gisteren kennis van genomen, zij hebben tegenvoorstellen geformuleerd, die nu op het vlak van de financiële repercussie onderzocht worden. Wij hebben daar ook in voorzien, dat de zaak van de schoolhoofden zonder klas vanaf 180 leerlingen en meer, organiek geregeld wordt vanaf 1 september 1979 en niet meer langs het BTK. Er komen ook wijzigingen in de opgelegde vervangingen van zieke leerkrachten door deze schoolhoofden. Men vraagt daar de volledige afschaffing. Mijnheer Nauwelaerts, wij komen beiden uit het onderwijs, en ik ben overtuigd dat u met mij akkoord gaat dat het niet slecht is dat een directeur van een school, tussendoor eens terug voor een klas staat, om opnieuw aan te voelen wat daar gebeurt. Misschien ligt het getal van 120 dagen te hoog, maar ik geloof dat wij wel tot een akkoord kunnen komen over het aantal dagen dat een schoolhoofd best eens terug voor de klas komt.

Voor het Nederlandstalig onderwijs voor Brussel heeft Mevr. Panneels onderstreept wat ik gedaan heb voor de kleuter- en lagere scholen. Ik geloof, en ik meen dat u het met mij eens zult zijn, dat wij ver zijn gegaan met het waarborgen van drie kleuterklassen, alsook van een volledige zesjarige lagere school via uiterst lage normen, maar dat wij nu gekomen zijn aan een grens die wij niet mogen overschrijden.

Wat het secundair onderwijs betreft, wil ik doen opmerken, Mevrouw Panneels, dat wij daar ook iets gedaan hebben, niet bij koninklijk besluit, maar bij omzendbrief. Er werd namelijk beslist dat wanneer de algemene norm voor het oprichten van opties acht leerlingen is, we ons zullen richten naar zes. Voor de scholen van type II werden de behouds-normen terug ingevoerd.

Het heeft mij wel pijnlijk getroffen dat verscheidene sprekers, vooral van de CVP, getracht hebben de indruk te wekken dat bij de opvang van de problematiek gecreëerd door toepassing van het koninklijk besluit nr. 2 het vrij onderwijs benadeeld zou zijn.

Van zijn kant heeft de heer Bascour gezegd dat ik toegevingen aan het vrij onderwijs heb gedaan.

De heer Bascour. — Mijnheer de Minister, mag ik u even onderbreken? Ik heb op een bepaald ogenblik de vraag gesteld in verband met de rationalisatie die zou worden uitgesteld tot 1983, of het waar is dat u toegevingen hebt gedaan aan het vrij onderwijs. Ik heb eraan toegevoegd dat dit volgens mij een slechte methode zou zijn om tot een rationalisatie te komen. Ik heb dat echter niet aangeklaagd.

De heer Ramaekers, Minister van Nationale Opvoeding. — Aan de ene zijde heeft men het nogal duidelijk gezegd en aan de andere zijde hebt u, Mijnheer Bascour, in de vorm van een vraag, vriendelijk, zoals u bent, gezegd dat het toch misschien wel kon zijn dat ik het vrij onderwijs zou hebben bevoordeligd.

De heer Bascour. — Neen, Mijnheer de Minister!

De heer Ramaekers, Minister van Nationale Opvoeding. — Ik maak daar geen zaak van, Mijnheer Bascour.

De heer Bascour. — Ik verwachtte alleen een antwoord op mijn vraag, Mijnheer de Minister. U snijdt de zaak opnieuw aan.

De heer Ramaekers, Minister van Nationale Opvoeding. — Het antwoord is zeer eenvoudig, Mijnheer Bascour. Ik heb noch het vrij onderwijs benadeeld, noch bevoordeligd, maar ik heb correct voor alle netten toegepast wat ik moest toepassen. Dat is het juiste antwoord.

De heer Bascour. — En wat betekent dat precies?

De heer Ramaekers, Minister van Nationale Opvoeding. — Dat ik noch het ene, noch de andere heb bevoordeligd of benadeeld. Dat ik dus voor alle netten even correct ben geweest.

Collega Piot, ik zal het ontwerp van statuut van het personeel van het gesubsidieerd onderwijs in de nabije toekomst overmaken aan de leden van de Schoolpactcommissie. Zoals ik reeds zegde, is het een eerbaar compromis tussen de standpunten van de inrichtende machten en deze van het personeel. Ik heb het over de inrichtende machten en ik mag u wel zeggen dat het voor ons een vrij moeilijke gymnastiek is geweest. Enerzijds werden er een grote vrijheid en mogelijkheden geëist voor het personeel van het vrij katholiek onderwijs, maar wanneer wij de burgemeesters en de schepenen ontmoetten, hoorden wij enigszins verschillende reacties, want zij willen degenen aanduiden of verplaatsen die zij het meest geschikt achten. Toch zijn wij er mijns inziens in geslaagd een eerbaar compromis uit te werken. De tekst zal aan de

Schoolpactcommissie worden overgemaakt en de leden van de Senaat zullen er een exemplaar van ontvangen.

Wat de internaten van de vrije sector betreft en het toekennen van toelagen aan deze internaten, verwijs ik u naar de Schoolpactcommissie. Ik voeg eraan toe dat, bij de herziening van dit pact in 1973, dit probleem al werd behandeld maar dat die subsidiëring toen werd afgevoerd.

Tijdens de vorige regering heeft mijn collega Michel een poging gedaan om de zaak opnieuw in de Schoolpactcommissie ter sprake te brengen. De nodige consensus werd daarvoor echter niet gevonden. Dit betekent evenwel niet dat de Schoolpactcommissie deze aangelegenheid niet op haar agenda voor discussie kan inschrijven.

Wat het Gebouwenfonds voor de rijksscholen en het Fonds voor provinciale en gemeentelijke schoolgebouwen betreft, evenals de vernietigingsarresten van de Raad van State, wens ik de problemen zeer duidelijk te stellen.

Bij de wet van 11 juli 1973 houdende wijziging van de Schoolpactwet van 1959, werd o.a. voorzien in de oprichting van een gebouwenfonds voor de rijksscholen en van een fonds voor de provinciale en gemeentelijke schoolgebouwen. In de wet staat dat het personeelskader door de Koning zou worden bepaald. Bij arrest van 8 december 1977 heeft de Raad van State artikel 7 van het personeelsstatuut vernietigd.

Op 14 november 1978 vernietigde de Raad van State vervolgens een serie van de aangevochten benoemingen en stelde bovendien dat alle benoemingen gebeurd op grond van voornoemd artikel 7 van het statuut, ook diegenen die niet nominatief werden aangevochten, vernietigd werden. Dit betekent dat van 409 personeelsleden de aanwerving of de bevordering nietig is.

Vervolgens is het zeer belangrijk om te merken dat thans de mogelijkheid wordt geschapen om de totaal en op verschillende vakken scheefgegroeide situatie op het Gebouwenfonds grondig te wijzigen. Ik druk mij zachtjes uit. Dat fonds stelt op het ogenblik 757 personeelsleden. Voor gans het departement van Nationale Opvoeding zijn er nagenoeg 1 200 personeelsleden. Wij moeten opteren voor een beperkter en meer operationeel kader. In de vacatures zou moeten worden voorzien met aanwervingen via het Vast Wervingssecretariaat. Hierbij dient een aangepaste procedure te worden uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid bestaat om bij middel van een aangepast examenprogramma het noodzakelijk gekwalificeerd personeel te kunnen aanwerven.

Binnen de regering zijn wij tot een akkoord gekomen, waarbij voor de betrekkingen in kwestie de vereiste bevoegdheid en kennis zal gevraagd worden. Wanneer wij dan zover zijn, zullen wij trachten de zaken op een humane manier te regelen.

In mijn antwoord aan de heer De Kerpel kan ik zeggen dat ik het met hem volledig eens ben over het belang van de tweetaligheid in het algemeen en in de hoofdstad Brussel in het bijzonder. De opleiding en het onderwijs wat dat betreft, is zeker van fundamenteel belang. Ons onderwijs te Brussel moet erop gericht zijn de jonge mensen een grondige kennis van de tweede taal mee te geven en hen voor te bereiden opdat zij achteraf met de meest mogelijke kansen op succes het beroepsleven zouden kunnen ingaan. Het onderricht in de tweede taal moet dan ook de volste aandacht krijgen.

Terloops wil ik erop wijzen dat wij de belofte hadden aangegaan om de scholen uit te rusten met de reeds in 1971 beloofde talenpractica. Deze belofte werd nu nagekomen. De nodige kredieten werden uitgetrokken en de aankopen volgen of zijn al gebeurd.

De heer De Kerpel heeft ook een vraag gesteld nopens de school van Schaarbeek, in de Victor Hugostraat.

Wij hebben daar niet veel geluk gehad. Er zijn moeilijkheden gerezen. Dan was men begonnen met de werken en ging de aannemer failliet. Een nieuwe aanbesteding ging door op 23 november 1978. De laagste inschrijver alsook de tweede inschrijver hadden evenwel niet de vereiste erkenning in klasse 5.

Op 5 april 1979 had bijgevolg een heraanbesteding plaats. Het dossier werd goedgekeurd op 14 april 1979 en zal binnenkort worden voorgelegd na de goedkeuring van de Inspectie van Financiën. Bijgevolg zullen, na het bouwverlof, de werken kunnen worden heraanbevat.

Ik heb de periode na het bouwverlof voorgesteld, omdat de moeilijkheden vorige keer tijdens het Paasverlof rezen, en ik mijn vakantie moest onderbreken voor de «goede wil» van de heer Nols.

Ik zal nu antwoorden op de interpellatie van de heer De Rouck. Eerst zal ik handelen over de taalexamens. Hierover werden ook vragen gesteld door de heer De Kerpel.

Eerst en vooral dient erop gewezen dat de procedure betreffende de organisatie van taalexamens, overeenkomstig de wet van 30 juli 1963, *in casu* artikel 15, identiek is voor beide taalgemeenschappen.

De minister van Nationale Opvoeding (N.) stelt de personeelsleden van de Nederlandse taalgemeenschap op de hoogte van een taalexamen

dat door het ministerie van Nationale Opvoeding en Franse Cultuur zal worden georganiseerd.

De minister van Nationale Opvoeding (Fr.) stelt de personeelsleden van de Franse taalgemeenschap op de hoogte van een taalexamen dat door het ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur zal worden georganiseerd.

Zo werden voor de personeelsleden van de Franse taalgemeenschap taalexamens over de Nederlandse taal in het onderwijs georganiseerd door het bestuur van het personeel van het departement van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur (*cf.* omzendbrief van 1 juni 1976). Voor deze examens waren 254 kandidaten ingeschreven : 196 kandidaten hebben deelgenomen aan de examens en 147 zijn geslaagd (gegevens op 8 februari 1979 verstrekt door het bestuur van het personeel; proces-verbaal van die examens is ter beschikking van de parlementsleden).

Bij omzendbrief van 27 april 1978 werden de personeelsleden van de Nederlandse taalgemeenschap in kennis gesteld van de organisatie van taalexamens en daarbij werd duidelijk aangegeven dat het ministerie van Nationale Opvoeding en Franse Cultuur voor de organisatie van deze taalexamens moest instaan.

In die omzendbrief van 27 april 1978 werd ook aangegeven dat de organisatie van de verschillende taalexamens niet zou plaatshebben vóór 1 oktober 1978. Het verder verloop van de procedure is een louter administratieve aangelegenheid.

Inhoudelijk worden voor beide taalgemeenschappen de respectieve taalexamens bepaald door het koninklijk besluit van 25 november 1970 betreffende de organisatie van de taalexamens. Ook hier is geen onderscheid ten aanzien van de Nederlandse en de Franse taalgemeenschap.

De wijze waarop de waarde van de kandidaten wordt geëvalueerd is afhankelijk van de criteria die door de leden van de examencommissie worden bepaald en hier geniet elke taalgemeenschap over haar autonomie om de eisen tot een bepaald niveau op te trekken.

Dezelfde culturele autonomie geldt voor het onderwijs in de tweede taal : in de Nederlandse taalgemeenschap wordt de wettelijk verplichte tweede taal, *in casu* het Frans, door inspectieleden van de Nederlandse taalgemeenschap geëvalueerd, terwijl in de Franse taalgemeenschap de wettelijk verplichte tweede taal, *in casu* het Nederlands, door inspectieleden van de Franse taalgemeenschap worden geëvalueerd.

De heer De Rouck heeft de opmerking gemaakt dat in de Vlaamse taalgrensgemeenten ook kinderen van vreemdelingen in de Franstalige klassen zitten, wat volgens de interpellant niet in overeenstemming is met de taalwet.

Afgezien van enkele welomschreven specifieke gevallen voor kinderen van vreemde nationaliteit en waar het gezinshoofd behoort tot een volkenrechtelijke organisatie, een ambassade, een gezantschap of een consulaat, maakt de wet houdende taalregeling in het onderwijs geen onderscheid naargelang van de nationaliteit van de rechtsonderhorigen.

Wanneer derhalve in artikel 6 van de desbetreffende wet uitdrukkelijk wordt bepaald dat in sommige gevallen in de taalgrensgemeenten kleuteronderwijs en lager onderwijs aan kinderen mag worden verstrekt in een andere landstaal dan de streektaal, geldt dit zowel voor kinderen van Belgische nationaliteit als voor vreemde kinderen.

Wanneer bijgevolg kinderen van vreemdelingen worden toegelaten in de Franstalige klassen, is dit, in tegenstelling met wat de interpellant verkeerdelijk heeft gesteld, niet noodzakelijkerwijze in strijd met de taalwetten.

Ik moet zeggen dat mij ter zake tot op heden door de bevoegde taalinspectie, belast met de controle van de toepassing van de bepalingen van de wet betreffende het taalsysteem van de leerlingen, nog geen onregelmatigheden werden ter kennis gebracht.

Voor het geval zulks wel zou gebeuren, spreekt het voor zich dat ik het nodige zal doen om de wetgeving te doen naleven.

De heer De Rouck heeft in zijn interpellatie ook gesproken over het secundair onderwijs te Ronse en Moeskroen. In dit verband wil ik het volgende zeggen :

Aan de Nederlandstalige rijksinrichtingen voor secundair onderwijs te Ronse zijn momenteel nog steeds Franstalige studiefaculteiten verbonden.

Omgekeerd zijn aan het Franstalig RITO te Moeskroen nog steeds Nederlandstalige studiefaculteiten verbonden.

Al deze afdelingen bestaan reeds lang vóór het van kracht worden van de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs.

Na het van kracht worden van deze wet werden zij, op basis van artikel 7, § 2, van dezelfde wet verder in stand gehouden.

Deze afdelingen zijn enkel toegankelijk voor leerlingen die in het anderstalige landsgedeelte wonen.

Dit heeft trouwens tot gevolg dat deze studiefaculteiten stelselmatig minder leerlingen aantrekken.

Waar door de interpellant wordt opgemerkt dat het in de praktijk vaak gebeurt dat men van domicilie zou veranderen om deze afdelingen te kunnen volgen, moet ik stellen dat, gelet op het beperkt aantal leerlingen, het mij voorkomt dat zulks niet zeer vaak het geval zou zijn.

Bovendien, wanneer in de praktijk van domicilie wordt veranderd, zullen deze afdelingen voor de betrokken leerlingen toegankelijk zijn.

Het komt mij voor dat moeilijk kan worden gesteld dat het geheel van de school te Ronse als tweetalig dient te worden beschouwd.

Het is duidelijk dat de Franstalige afdeling een afdeling is voor technisch onderwijs.

De Franstalige afdeling blijft in alle geval een technische afdeling zodat er niet kan worden gesproken van het opnieuw invoeren van een net van secundair Franstalig onderwijs in een Vlaamse taalgrensstad.

Wat de Franstalige afdeling van de rijksverpleegstersschool te Ronse betreft, kan ik de interpellant mededelen dat bij gemeenschappelijk overleg tussen mijn voormalige collega, minister Michel, en mij, besloten werd de afdelingen georganiseerd in toepassing van artikel 7, 2°, van de wet van 30 juli 1963, van de verschillende onderwijsvormen in de toekomst volledig te laten beheeren door het departement waarvan de taal overeenstemt met die van het gegeven onderwijs.

Hierin zijn begrepen zowel het administratieve, het materiële, het financiële als het pedagogische beheer.

Het is dan ook niet juist dat op kosten van de Vlaamse gemeenschap de werkingskosten voor deze Franstalige afdeling worden betaald.

Er is het probleem van de Franstalige school te Ukkel die een uitbreiding zou hebben in Beersel.

Ik onderstreep dat het hier gaat om een Franstalige school met zwaar mentaal gehandicapte kinderen : 66 leerlingen in totaal, onder wie 18 behoren tot het type 2 en 48 tot het type 3.

Volgens het programma gaan deze kinderen tuinieren en dit gebeurt te Beersel, Vlaamse gemeente die aan Ukkel grenst. Er is immers geen mogelijkheid tot tuinieren in de school te Ukkel.

Ik heb de zaak onderzocht en kan u verzekeren dat er in Beersel geen theorielessen worden gegeven.

Men heeft hier gezegd dat er in Beersel ook kooklessen aan die kinderen worden gegeven. Staar u echter niet blind op het begrip « kookles ». Men leert die mentaal gehandicapten alleen hoe zij een aardappel moeten schillen en hoe zij zich een beetje in de keuken kunnen behelpen.

Daar is dus geen misbruik gebeurd. Ik heb dit probleem misschien niet strikt wettelijk bekeken maar als een humaan man.

Zo kom ik tot het geval-Linkebeek.

In het schooljaar 1977-1978 konden uit tegenstrijdigheden in de rapporten van de betrokken taalinspecties geen regelmatig definitieve besluiten worden getrokken.

Derhalve werd opdracht gegeven de zaak opnieuw grondig door de twee bevoegde hoofdtaalinspecteurs — een Nederlandstalige en een Franstalige — te laten onderzoeken met inachtname van alle ter zake geldende voorschriften, conform de voorgeschreven procedure en mits het waarborgen van de rechten op verdediging van alle betrokkenen. Deze inspecteurs zouden dan een omstandig en gemotiveerd verslag nopens de werkelijke toestand uitbrengen.

Voor het geval hieruit onregelmatigheden en/of wetsovertredingen mochten blijken, heb ik laten weten dat ik niet zou nalaten onmiddellijk de gepaste maatregelen, namelijk schorsing van wedden en werkings-toelagen, te nemen.

Inderdaad, in december 1977, in april en in oktober 1978, werd ik in het bezit gesteld van de verslagen opgemaakt door de leden van de taalinspectie. Het ging om rapporten waarin zeer duidelijk werd gesteld dat in het Franstalig onderwijs van Linkebeek de taalwetgeving niet werd nageleefd.

Vastgesteld werd dat kinderen tot het Franstalig basisonderwijs werden toegelaten, ofschoon het gezinshoofd niet werkelijk woonachtig was in Linkebeek, wat door de taalwetgeving nochtans vereist wordt, doch er slechts een fictief tweede adres had.

Op 13 juni 1978, dus tijdig en op een ogenblik dat de kinderen er geen nadeel van konden ondervinden, heb ik het college van burgemeester en schepenen van Linkebeek schriftelijk ervan verwittigd dat, indien bij de aanvang van het schooljaar 1978-1979 opnieuw onregelmatigheden in verband met de toepassing van de taalwetten werden vastgesteld, alle toelagen zouden worden ingehouden. In dezelfde brief werd de aandacht gevestigd op het feit dat het kleuteronderwijs en het basisonderwijs in het Frans mag worden verstrekt indien het gezinshoofd verblijft houdt in één van deze gemeenten, waarbij onder de juridische term « verblijf houden » dient te worden begrepen, de plaats waar de ouders werkelijk wonen.

Ik verzocht het gemeentebestuur de toestand onmiddellijk te regulariseren en de wettelijke en reglementaire bepalingen van de taalwetgeving na te leven en te doen naleven, zo niet dat ik verplicht zou zijn over te gaan tot de wettelijk voorziene sanctie, namelijk het inhouden van de toelagen.

Hetzelfde werd door de directeur-generaal van het basisonderwijs bevestigd in een brief op 30 juni 1978, gericht aan het college van burgemeester en schepenen van Linkebeek.

In het laatste verslag van 21 oktober 1978 meldde de Franstalige en de Nederlandstalige taalinspecteurs mij dat de situatie in genoemde scholen onveranderd was gebleven. Beiden drongen erop aan om een einde te maken aan deze onwettelijke situatie.

Het ging hem daarbij niet over één enkele overtreding.

Tenslotte dient erop te worden gewezen dat de door een minister van Nationale Opvoeding getroffen maatregel ten onrechte werd voorgesteld als een Nederlandstalige voogdij over Franstalige culturele instellingen. Het onderwijs in de faciliteitengemeente Linkebeek valt ongetwijfeld onder de bevoegdheid van de minister van Nationale Opvoeding, Nederlands. Deze bevoegdheid houdt onder andere in het toezicht over de naleving van de taalwetgeving.

Tijdens een ultieme vergadering op 1 maart 1979 in aanwezigheid van burgemeester en schepenen van Linkebeek, leden van mijn kabinet en de administratie Nationale Opvoeding, is gebleken dat, ondanks moeilijkheden die gepaard gingen met het ontzeggen van de toegang tot de bevolkingsregisters in de gemeente Linkebeek, de beide taalinspecteurs (Nederlands, Frans) hebben kunnen vaststellen welke ouders van kinderen die de Franstalige afdeling van de kleuter- en lagere school te Linkebeek volgen niet effectief in deze gemeente wonen.

Vastgesteld werd dat de gemeente herhaaldelijk ervan verwittigd werd dat ze niet in orde was met de taalwetgeving. Ze werd eveneens op de hoogte gesteld van de juridische interpretatie van de woorden « verblijf houden ».

Vóór het huidige schooljaar begon, werd aan de gemeente daarenboven medegedeeld dat : « Indien bij het begin van volgend schooljaar onregelmatigheden in verband met de toepassing van de taalwetten vastgesteld worden, alle toelagen zullen ingehouden worden », zodat het college van burgemeester en schepenen tijdig de nodige maatregelen had kunnen nemen om de betrokken leerlingen pedagogisch geen moeilijkheden te berokkenen.

Door de minister van Nationale Opvoeding werd dan in een geest van tegemoetkoming volgend globaal akkoord voorgesteld :

Kinderen van het onderwijzend personeel kunnen blijven; er waren daar namelijk een lerares godsdienst en een onderwijzeres die hun kindje meebrachten. Dat is enigszins een traditie geworden. Ook leerlingen van de zesde lagere klas mochten blijven. Het waren er twee. Zij zaten in hun laatste jaar en ik wilde hun studies niet verstoren.

De andere leerlingen dienden ten laatste na de Paasvakantie de school te verlaten.

In afwachting blijven, tot deze datum, de toelagen geschorst. Zo de gemeente Linkebeek, rekening houdend met de toegestane afwijkingen, de taalwet op deze datum toepast, dan worden de toelagen, die ingevolge het niet-naleven van de taalwet ingehouden werden, opnieuw toegepast en dit met terugwerkende kracht.

Geen nieuwe leerlingen wier ouders niet officieel wonen in de gemeenten opgesomd in artikel 7, § 3, B, van de wet van 2 augustus 1963 zullen in de school worden aangenomen.

Dat was mijn voorstel van *goodwill*.

Op dit voorstel, schriftelijk op 2 maart 1979 overgemaakt aan het college van burgemeester en schepenen, ontving ik geen antwoord.

Bijgevolg is mijn houding na dit voorstel van *goodwill* zeer duidelijk : De wet is de wet. Zij bestaat en zij zal worden toegepast.

Ik kom tot mijn besluit met een citaat uit de uiteenzetting van de heer Mesotten bij de bespreking van de regeringsverklaring. Nadat hij er zijn ongerustheid had over uitgedrukt dat er twee socialistische ministers van Nationale Opvoeding zijn, verklaarde hij het volgende : « Wij geven ze graag een geconditioneerd vertrouwen, te meer omdat wij een van hen, de heer Ramaekers, met wie wij als Vlaming te maken zullen hebben, als een zeer combattieve persoonlijkheid kennen en met wie wij het in het verleden goed konden stellen. Wij hopen dat het nu ook het geval zal zijn. Het is zeker een positief feit voor dit ministerambt dat de continuïteit behouden blijft. Immers, het is 11 april 1979, de heer Ramaekers heeft intussen met zijn eigen persoonlijkheid en eigen inzicht ook ervaringen opgedaan die de uitvoering van een reeks maatregelen die in de regeringsverklaring terug te vinden zijn, zullen ten goede komen. » En ik onderstreep : « Hiervoor geven wij hem, de heer Ramaekers, en u, Mijnheer de Eerste Minister, ons vertrouwen. »

Mijnheer de Voorzitter van de CVP-fractie, Mijnheer Leemans, u hebt getracht mij een naam op de rug te spelen. Zo u dat zelf gevonden

hebt, moet ik u feliciteren voor de fijnheid van uw geest. Wat ik minder fijn vind, is dat, wanneer uw fractie mij een conditioneel vertrouwen schenkt, zij zaken beweert zonder bewijzen voor te leggen. Ik meen dat ik enkele van die punten heb rechtgezet.

Mijnheer Leemans, ik heb de indruk, bijna de overtuiging dat bij sommige personen binnen de CVP en wellicht ook sommige milieus buiten de CVP en buiten het Parlement er andere redenen zijn die uw harde taal hebben gemotiveerd.

Wij nemen daar nota van en zullen er ook rekening mee houden. *(Applaus op sommige banken van de meerderheid.)*

De heer Jorissen. — Ik stel vast dat de CVP-fractie niet toejuicht.

De heer Vernimmen. — U wel?

De heer Jorissen. — Wij zijn in de oppositie. Het is het normale spel van de oppositie de regering niet toe te juichen.

De heer Vernimmen. — En uw objectiviteit?

De heer De Seranno. — Mijnheer Jorissen, u hebt gedurende twee jaar niet geapplaudisseerd toen uw collega's minister waren.

De heer Jorissen. — U weet dat ik niet voor een bepaalde politiek van die regering te vinden was.

M. Busieau. — Ça, on le savait.

M. le Président. — La parole est à M. Hoyaux, ministre.

M. Hoyaux, Ministre de l'Education nationale. — Monsieur le Président, chers collègues, mes remerciements vont à tous mes collègues sénateurs qui ont participé à l'échange de vues et qui ont ainsi prouvé l'intérêt qu'ils portent à l'enseignement.

M. Busieau est intervenu le premier et a évoqué — avec conviction et compétence — les problèmes de l'enseignement spécial.

La loi sur l'enseignement spécial fut votée le 6 juillet 1970. Fait remarquable, elle fut votée à l'unanimité dans les deux Chambres.

Elle marquait la volonté du législateur de mettre à la disposition des handicapés les moyens propres à assurer leur éducation et leur intégration dans la société.

Cette loi-cadre nécessitait un ensemble de mesures d'application.

Les douze textes suivants furent progressivement promulgués. Je voudrais vous les rappeler parce que l'œuvre est encore incomplète : arrêté royal et arrêté ministériel portant création et organisation du Conseil supérieur de l'enseignement spécial. Cet organisme doit en fait être consulté sur toutes les matières concernant l'enseignement spécial.

M. Busieau. — Les néerlandophones n'écouteront plus!

M. Hoyaux, Ministre de l'Education nationale. — Arrêté royal du 16 août 1971 déterminant les catégories de handicapés pour lesquels le rapport d'inscription dans l'enseignement spécial est établi par un médecin spécialiste; arrêté ministériel du 17 septembre 1971 déterminant le contenu et les destinataires du rapport d'inscription dans l'enseignement spécial;

*Mme Goor-Eyben, vice-président, remplace
M. Robert Vandekerckhove au fauteuil de la présidence*

Arrêté royal du 8 février 1972 portant rationalisation de l'enseignement spécial primaire. Celui-ci fut rapporté pour vice de forme; organisation des classes d'adaptation prévue par l'article 22 de la loi; arrêté royal du 22 juillet 1972 portant création des huit types d'enseignement spécial et des conditions d'admission dans ces divers types et niveaux; arrêté royal et arrêté ministériel portant création et composition des commissions consultatives de l'enseignement spécial; arrêté royal et arrêté ministériel portant création et composition du conseil de perfectionnement de l'enseignement spécial de l'Etat; arrêté royal du 7 juillet 1974 déterminant les modalités de prise en charge du transport des élèves de l'enseignement spécial; arrêté royal du 28 juin 1978 portant organisation de l'enseignement spécial; arrêté royal du 21 août 1978 portant organisation des semi-internats dans l'enseignement spécial de l'Etat.

Je viens de signer une circulaire qui parviendra dans les écoles au cours du mois de juin et qui établit les normes de maintien d'emploi du personnel enseignant pour l'année 1979-1980.

Par rapport aux documents précédents, j'y ai apporté une modification, à savoir que les chefs d'école d'enseignement spécial primaire pourront rester sans classe lorsque l'école a soixante élèves et plus.

Mon département procède actuellement à la mise au point des arrêtés suivants : arrêté royal portant rationalisation et programmation des divers niveaux d'enseignement spécial; arrêté royal relatif aux normes des diverses catégories de personnel d'enseignement spécial; arrêté royal et arrêté ministériel portant création des titres spécifiques — de recrutement, de sélection et de promotion — des personnels de l'enseignement spécial.

Parmi ces dispositions, figurent celles créant de façon organique l'inspection de l'enseignement spécial.

M. Busieau. — C'est fort bien, Monsieur le Ministre.

M. Hoyaux, Ministre de l'Education nationale. — Les assistants sociaux, dans l'enseignement spécial, sont prévus par la loi du 6 juillet 1970. A ce jour, aucun arrêté royal n'est venu exécuter ces dispositions.

Afin de permettre le bon fonctionnement des écoles, des assistants sociaux furent cependant désignés. Pour pouvoir assurer la stabilité de cette catégorie de personnel, ils furent repris dans la catégorie des auxiliaires d'éducation... et payés comme tels. C'était la seule formule possible; le barème 310 leur fut attribué.

Cette situation sera régularisée lors de l'entrée en vigueur de l'arrêté royal relatif aux normes des diverses catégories de personnel de l'enseignement spécial.

En ce qui concerne les demandes de dérogation dont mon honorable collègue a fait mention, je donne instruction à mon administration afin de simplifier les formalités.

La formation des maîtres a été étudiée de façon remarquable en 1975 par le Conseil supérieur de l'enseignement spécial.

Le document de synthèse publié prévoit une formation complémentaire dispensée, soit dans les centres subventionnés qui existent déjà, soit dans des centres d'Etat à créer.

Il s'agit donc de cours à horaire réduit, donnés dans le cadre des cours de promotion sociale.

D'autres moyens sont envisagés tels que les cours par correspondance, complétés par des stages pratiques.

Cette dernière formule retient mon attention, car elle permet à la fois de toucher un grand nombre de membres du personnel sans trop perturber leur vie familiale et l'impact budgétaire est réduit.

M. Lutgen a évoqué la prolongation de la scolarité de cinq à seize ans.

En ce qui concerne l'abaissement de l'âge de l'obligation scolaire, je tiens à dire que plus de 95 p.c. des enfants de cinq à six ans fréquentent déjà régulièrement la troisième année maternelle et qu'il n'est nullement question d'abaisser d'un an l'âge des apprentissages réservés à la première année primaire.

Il n'est pas question de « primariser » la tranche d'âge de cinq à six ans.

La prolongation de l'obligation scolaire de quatorze ans à seize ans peut engendrer de sérieuses difficultés pour l'enseignement professionnel.

Notre but est de donner un contenu pédagogique valable à la prolongation de la scolarité. Il est nécessaire de réformer l'enseignement professionnel. Dès la première année, des structures adaptées permettront de répondre aux aspirations des jeunes gens et des jeunes filles.

Nous tiendrons compte des expériences de rénovation menées dans les trois réseaux d'enseignement.

J'étudie les premiers rapports fournis par l'inspection afin de préparer au mieux cette réforme.

M. Lutgen a aussi parlé d'une réorganisation de l'enseignement de promotion sociale.

Notre système actuel d'enseignement de promotion sociale, calqué sur la structure de l'enseignement de plein exercice, ne répond plus que partiellement aux besoins individuels de l'homme ainsi qu'à ceux de l'économie régionale, voir locale.

La grande mouvance scientifique et économique a imposé à la formation des conditions nouvelles. Le concept même du métier appris une fois pour toutes a cédé la place à la notion d'une école qui doit mettre l'individu en capacité de recyclage permanent.

L'enseignement de promotion sociale est appelé à devenir un maillon essentiel de l'éducation permanente.

Une révision de la méthodologie, y compris l'enseignement à distance, est nécessaire et s'insère ainsi dans une pédagogie de l'adulte. Toute cette philosophie se concrétisera par le dépôt d'un projet de loi-cadre pour l'enseignement de promotion sociale.

Je prends bonne note de la remarque de M. Lutgen de porter une attention particulière au problème des écoles en milieu rural.

Le projet de rationalisation de l'enseignement fondamental tiendra compte des densités de population et en particulier des communes rurales à faible densité.

M. Lutgen m'a interrogé à propos du déblocage des fonds des bâtiments scolaires.

La loi du 11 juillet 1973 stipule que le Fonds national de garantie des bâtiments scolaires et le Fonds général des bâtiments scolaires seront débloqués lorsqu'un plan de rationalisation et de programmation de l'enseignement sera publié. Ce plan est à l'étude.

En ce qui concerne les subventions pour la construction des internats, question également évoquée par M. Bataille, ces dispositions ne figurent ni dans la loi du 14 juillet 1973 ni dans celle du 14 juillet 1975. Exécutons d'abord les dispositions de ces deux lois.

M. Moureaux m'a questionné au sujet de la généralisation de l'enseignement secondaire rénové et au sujet de l'enseignement pluraliste.

Pour la communauté française du pays, plus de 90 p.c. des établissements d'enseignement secondaire sont de type I. Dès le 1er septembre 1979, 140 établissements de l'enseignement libre passeront au type I.

Dans un temps très rapproché — je pense à la rationalisation de l'enseignement secondaire —, tous les établissements seront du type I.

Le projet d'arrêté royal fixant la composition et le fonctionnement du conseil de l'enseignement pluraliste sera un des premiers dossiers examinés en Commission du Pacte scolaire.

La loi de financement des universités du 27 juillet 1971 a déjà fait l'objet de deux modifications, en 1976 et en 1978. Ces modifications ont, pour l'essentiel, renforcé les dispositions de la loi de 1971 dans le sens d'une plus grande rigueur sur le plan budgétaire.

A l'expérience, il apparaît que les divers prescrits légaux, appliqués aux situations extrêmement diverses qui caractérisent les institutions universitaires, ont créé entre celles-ci des distorsions de traitement qui vont croissant plutôt que de s'atténuer. C'est ainsi, par exemple, que la règle des 40 p.c. en matière de nominations à titre définitif du personnel scientifique ne pose guère de difficultés au sein de certaines universités, tandis qu'il en est de même d'autres, et notamment l'Université de l'Etat à Liège, dans des situations très difficiles, tout au moins au niveau de certaines orientations.

Les nécessités budgétaires ne permettent pas, dans les circonstances actuelles, d'en revenir au régime des droits garantis, mais je puis assurer M. Renard de ma volonté, comme le prévoit explicitement la déclaration gouvernementale, de réexaminer l'ensemble du problème du financement des universités à la lumière des expériences.

Sur le plan plus précis de la recherche scientifique, je tiens à faire observer qu'entre 1977 et 1979, les subventions au Fonds de la recherche scientifique fondamentale collective ont crû de 8 p.c. pour le financement des programmes de recherche fondamentale dus à l'initiative ministérielle. Néanmoins, je partage la préoccupation de M. Renard sur l'avenir de la recherche scientifique et des chercheurs.

Nonobstant les difficultés budgétaires actuelles, il faut envisager d'organiser de façon spécifique le financement de la recherche scientifique dans les universités.

Cette question est d'ores et déjà à l'étude.

En matière de minerval, j'ai eu l'occasion de préciser en commission que la seule évolution de l'index depuis la fixation du minerval à 5 000 francs conduirait celui-ci à près de 9 000 francs en 1979.

M. Busieau. — Ce n'est pas un bon argument, Monsieur le Ministre.

M. Hoyaux, Ministre de l'Education nationale. — L'affectation du produit de l'augmentation du minerval n'entraîne pas une diminution correspondante de la part réservée au Fonds social dans le budget des établissements universitaires.

Enfin, toutes les dispositions du décret du 20 juillet 1978, relatives aux prêts d'études, n'ont pas été promulguées. Le problème est actuellement à l'examen et de nouvelles propositions seront éventuellement faites à l'automne après délibération de l'exécutif de la communauté française.

Plusieurs honorables membres, dont Mme Mayence, M. Renard et M. Lutgen, m'ont interrogé à propos du maintien de l'emploi dans l'enseignement et de l'application de l'arrêté royal n° 2 dans l'enseignement secondaire et dans l'enseignement supérieur de type court.

Le gouvernement a exprimé sa volonté d'appliquer cette disposition.

M. le ministre Michel avait signé des circulaires fixant des modalités d'application de l'arrêté royal n° 2. En ce qui me concerne, j'ai diffusé trois circulaires consacrées à des mesures tendant, d'une part, à main-

tenir l'emploi et, d'autre part, à organiser l'individualisation de l'enseignement.

Du 7 au 22 juin, douze réunions d'information et de contact sont organisées partout en Wallonie et à Bruxelles, pour expliquer à ceux qui auront la responsabilité d'appliquer les circulaires comment atteindre pleinement les objectifs pédagogiques et sociaux poursuivis. C'est une innovation.

M. Deworme, dans son intervention, a mis l'accent sur l'enseignement maternel et je l'en remercie. Notre action pour une école fondamentale doit porter davantage sur la petite enfance.

Comme le signale M. Deworme, il m'apparaît primordial de dépister et de traiter, dès la première maternelle, les troubles sensoriels. C'est également à l'école maternelle que nous devons pouvoir détecter les enfants à « haut risque » de retard à l'école primaire et les aider pendant leur séjour dans nos classes maternelles.

J'ai décidé la constitution d'un groupe composé de spécialistes, de chercheurs universitaires, de membres des centres PMS, de membres de l'inspection et d'institutrices maternelles. Ce groupe me fera rapport sur les moyens à mettre en œuvre pour donner un maximum de chances à un maximum d'enfants.

Le rapport existant entre le niveau socioculturel des parents et les échecs scolaires à l'école primaire m'a préoccupé dès mon arrivée au département. Sur cent enfants, dont les parents ont une situation de cadre supérieur, qui entrent en première année, 5 p.c. ne réussissent pas leur année scolaire. Sur cent enfants, dont les parents sont ouvriers non qualifiés, 25 p.c. subissent un échec !

Je comprends parfaitement le souci de M. Deworme de ne « pouvoir accepter qu'un tel pourcentage d'enfants entrant en première année soit rejeté ».

M. Robert Vandekerckhove
représide la présidence de l'assemblée

M. Deworme considère aussi que l'école maternelle doit d'abord combler le retard des enfants qui arrivent de milieux socioculturels défavorisés, afin que nous ayons le droit de parler d'une école démocratique qui donne des chances égales à chacun.

Mme Mayence a exprimé la même préoccupation.

Je veux dire deux choses :

L'école maternelle à elle seule est impuissante à réaliser une « égalisation des chances ». Le développement de notre enseignement préscolaire doit se faire parallèlement à une politique familiale adéquate centrée sur le bien de l'enfant.

M. Deworme voit dans l'école maternelle l'occasion d'égaliser les chances, donc de lutter contre le handicap socioculturel. La fonction de l'école maternelle serait compensatoire de façon que les enfants soient prêts à assumer les apprentissages fondamentaux de la première année primaire. Certes, je vous rejoins. Cependant, n'impliquons pas trop vite l'élève du maternel dans des apprentissages précoces réservés au primaire. L'ambition de certains parents pousse souvent à anticiper ces apprentissages. Trop peu d'écoles maternelles ont appris à se servir du jeu de l'enfant pour une éducation vraiment efficace. L'école maternelle a une spécificité qu'il nous appartient de développer afin qu'elle soit au service des jeunes enfants tels qu'ils sont, avec toutes leurs différences.

La proposition tendant à recourir à une équipe pluridisciplinaire est intéressante et mérite étude.

Actuellement, le niveau de formation de l'institutrice maternelle pousse en effet à prôner le travail en équipe pluridisciplinaire, mais il faut constater que ce travail est difficile lorsque les membres de l'équipe ont des formations variées.

Chaque spécialiste tend à ne considérer qu'un aspect de l'enfant. Or, l'enfant n'est pas un puzzle !

A l'école maternelle, c'est l'institutrice qui doit conserver l'entière responsabilité de l'éducation des enfants. Il ne faut pas démobiler nos maternelles par la prolifération des spécialistes.

La proposition de M. Deworme de création d'une licence en enseignement maternel ou primaire mérite réflexion et je la transmets au groupe chargé de me faire des suggestions concrètes.

Mme Mathieu et M. Moureaux me questionnent sur la mixité des établissements de l'Etat et du subventionné.

En ce qui concerne l'enseignement primaire de l'Etat, toutes les écoles primaires autonomes sont mixtes. Il reste quelques sections préparatoires où la mixité n'est pas adoptée.

Depuis mon entrée en fonction au département, plusieurs dossiers de demande de mixité ont été introduits et sont à l'étude. Pour le 1er septembre 1979, il ne restera plus qu'une dizaine de sections préparatoires non mixtes.

En ce qui concerne l'enseignement primaire subventionné, je signale que de plus en plus d'établissements, tant communaux que libres, deviennent mixtes. L'arrêté royal du 8 octobre 1975 sur la rationalisation de l'enseignement primaire a eu un effet positif dans ce sens.

En outre, j'installerai dans les prochains jours la commission pour l'égalisation des chances des jeunes gens et jeunes filles dans l'enseignement.

Mme Mathieu me questionne aussi au sujet des chefs d'écoles maternelles et primaires.

Des directions sans classe ont été créées pendant l'année scolaire 1978-1979 pour les écoles de 180 à 299 élèves. Cette mesure était assortie de l'obligation faite au chef d'école d'assurer 120 jours d'intérim par an.

Pour la rentrée de septembre prochain, mon collègue et moi-même envisageons des mesures d'assouplissement, d'ailleurs en cours d'élaboration.

Mme Mathieu s'est aussi souciée du nombre d'emplois attribués comme aide spécifique momentanée, par le cadre spécial temporaire, dans les écoles maternelles et primaires pendant l'année scolaire 1978-1979 lorsqu'elles présentaient un effectif de 50 p.c. au moins d'enfants de travailleurs migrants n'ayant pas une connaissance suffisante de la langue de l'enseignement.

Voici les nombres d'enseignants appelés : recrutements : maternelles 262, primaires 117; réaffectation de personnes en surnombre : maternelles 7, primaires 9; personnes affectées par l'Onem : maternelles 115, primaires 29; soit 155 enseignants du primaire et 384 du maternel.

M. Bataille a déclaré que le niveau d'instruction du primaire baisse, tandis que M. Humblet s'inquiète de la diminution du temps de présence de nos enfants à l'école.

Il m'apparaît indispensable de signaler qu'en 1940, un écolier bénéficiait de 8 000 heures de scolarité primaire. Actuellement, en fonction de l'évolution sociale, nos écoliers du primaire reçoivent un peu plus de 5 000 heures de formation. Ces 3 000 heures en moins représentent deux années de scolarité primaire.

De plus, depuis quelques années, le rôle de l'école fondamentale s'est accru. En effet, à côté des traditionnels apprentissages fondamentaux de l'école primaire, plus que jamais indispensables — apprendre à parler, à écouter, à lire, à écrire, à calculer — l'enseignant doit faire acquérir et développer chez ses élèves des qualités telles que l'ouverture d'esprit, la curiosité, le goût et le besoin d'apprendre, l'aptitude à percevoir un problème, la possibilité de structurer ses connaissances et d'inventer.

L'école primaire, par ailleurs, ne peut plus privilégier le seul domaine intellectuel; elle doit présenter à l'enfant un éventail d'activités dans tous les domaines : intellectuel, physique, esthétique, moral, social, manuel. L'école primaire d'il y a trente ans mettait surtout l'accent sur les apprentissages fondamentaux : français, mathématiques. Actuellement, de nouveaux cours ont été rendus obligatoires : morale ou religion, éducation physique, sécurité routière, dessin, initiation musicale, techniques d'expression manuelle.

Il m'apparaît indispensable de repenser le contenu, les méthodes, voire les structures de notre enseignement primaire.

Beaucoup d'enseignants se plaignent du manque de temps, à tel point que la liaison entre l'enseignement primaire et l'enseignement secondaire pose des problèmes sérieux. La députation permanente du conseil provincial de Liège a fondé un centre de liaison enseignement primaire-enseignement secondaire vu les problèmes soulevés par les enseignants des deux niveaux. Il faut donc étudier l'ensemble des programmes depuis le gardien jusqu'au moins la fin de l'obligation scolaire.

L'occasion va nous en être donnée dans le cadre de la prolongation de l'obligation scolaire en amont et en aval : de cinq à seize ans. Celle-ci est prévue par la déclaration gouvernementale. Il nous sera donc possible d'envisager une coordination de tous les programmes en fonction, notamment, du temps disponible.

Je comprends parfaitement le souci de M. Gillet. Comme mon collègue M. Ramaekers, je suis extrêmement attentif au problème des normes de l'enseignement maternel.

Dois-je rappeler que ma première visite dans une école de la communauté française du pays a été pour une section maternelle de la région bruxelloise ?

Là, j'ai pu constater le problème du surpeuplement des classes maternelles.

Ce mercredi, mon collègue et moi-même avons déposé sur la table des négociations une proposition visant à diminuer les normes de dédoublement de 31 élèves à 26.

M. R. Gillet. — Très bien !

M. Hoyaux, Ministre de l'Education nationale. — En outre, je négocie l'engagement de puéricultrices chargées d'assister les institutrices maternelles lorsque de nombreux jeunes enfants leur sont confiés.

M. R. Gillet. — Dix sur dix, Monsieur le Ministre !

M. Hoyaux, Ministre de l'Education nationale. — Croyez, Monsieur Gillet, qu'il s'agit effectivement de priorités.

M. Deworme. — Très bien !

M. Hoyaux, Ministre de l'Education nationale. — Lorsqu'il poursuit des études, le futur citoyen-électeur doit à la fois considérer ses aptitudes, sa volonté et les charges que la collectivité va assumer. La liberté de choisir sa propre formation implique une conscience aigüe du contexte et l'individu doit mettre de son côté une suffisante probabilité de réussite.

La maîtrise de la langue maternelle, parlée et écrite, la mathématique, la connaissance de langues étrangères sont des objectifs prioritaires. M. Humblet l'a souligné à juste titre.

La collectivité doit — et c'est l'un de mes soucis — user de tous les moyens susceptibles de réduire tous les handicaps de départ ou de développement. Grâce à ces efforts, nous consoliderons un enseignement de qualité — c'est-à-dire un enseignement exigeant — assurant la formation de têtes bien faites et compétentes. Nos préoccupations sociales requièrent tous azimuts des qualifications solides et des diplômes efficaces.

Je tiens à confirmer ici ma volonté d'agir en toute équité à l'égard de tous les réseaux scolaires et de préserver la stabilité du monde enseignant dans la poursuite des mesures de rénovation décidées.

Le ministre et le gouvernement doivent intégrer toutes les aspirations et toutes les obligations des populations et de l'Etat. Le résultat de ces efforts sera aussi à l'image de votre volonté politique.

La communauté éducative de langue française et tous nos concitoyens savent et doivent être intimement convaincus que, dans la poursuite de l'intérêt général, le ministre de l'Education nationale est à leur écoute et à leur service. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

M. le Président. — Quelqu'un désire-t-il encore intervenir au sujet de l'interpellation de M. Roland Gillet ? Personne ?

Dans ces conditions, je déclare l'incident clos.

Het incident is gesloten.

Het woord is aan de heer De Rouck voor een kort antwoord aan de minister in verband met zijn interpellatie.

De heer De Rouck. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, het is juist wat u gezegd hebt in verband met de examens, behalve dat de eerste en de tweede — er zijn drie circulaire geweest voor de oproep — het personeel niet hebben bereikt, maar daar bent u niet verantwoordelijk voor. Enkel de derde is aangekomen wat de Nederlandstalige sector betreft.

Ik had het in het bijzonder over de uitvoering van de taalwet in het lager onderwijs. De uitvoering — de heer Moureaux heeft mij ter zake gisteren na mijn interpellatie gelijk gegeven — gebeurt in het Nederlandstalig gedeelte en in het Franstalig gedeelte van het land niet op dezelfde wijze.

In het Nederlandstalig gedeelte werden alle onderwijskrachten van het lager onderwijs, die de tweede landstaal moeten geven, derde, vierde, vijfde en zesde leerjaar basisonderwijs, verplicht aan het examen deel te nemen en het bewijs grondige kennis te hebben om in die klassen te mogen lesgeven.

In het Franstalig gedeelte niet, daar wordt het onderwijs Nederlands gegeven door de « professeur de cours généraux ». Als er leerkrachten zijn die Nederlands kunnen geven, worden deze belast met het onderwijs Frans in het basisonderwijs, zodanig dat de onderwijzer van de klas op dat ogenblik vrij is. Daarop wou ik wijzen.

U zou datzelfde systeem kunnen invoeren in het Nederlandstalig onderwijs. Ik wil niet zeggen dat wat de Franstaligen doen tegen de wet is, maar wel doen opmerken dat de wet op een verschillende manier wordt uitgevoerd. Op het ogenblik worden talrijke onderwijzers in Brussel en langs de taalgrens verplicht het bewijs van grondige kennis te hebben. U weet dat het zeer moeilijk is een grondige kennis van een tweede taal te hebben. Niettegenstaande de betrokkenen meestal in Vlaanderen en misschien ook in bepaalde plaatsen van Wallonië een goede voorbereiding hebben gehad, volstaat deze toch niet om voor een examen grondige kennis van de tweede taal te slagen.

U zou in Vlaanderen dus ook de wet kunnen toepassen zoals het gebeurt in Wallonië en Brussel.

Een tweede geval, de kinderen van vreemdelingen. In de wet staat dat kinderen wier moedertaal het Frans is toegelaten worden tot de speciale faciliteitenklassen. De vreemdelingen kunnen het Frans als moedertaal hebben, maar ook een andere taal. Dan moeten zij volgens mij het beginsel volgen van de streektaal. Dit is de interpretatie die altijd aan de wet werd gegeven en die dus ook in de taalgrensgemeenten geldt.

Een derde zaak. U zei, Mijnheer de Minister, dat de pedagogische inspectie belast is met de inspectie van de tweede landstaal zowel langs de ene als langs de andere kant van de taalgrens. Dat is juist, maar het kan gebeuren dat deze inspecteurs, die niet verplicht zijn het examen grondige kennis van de andere landstaal af te leggen om inspecteur te worden, niet bevoegd zijn om de tweede landstaal op haar pedagogische waarde te inspecteren. Zij moeten immers geen grondige, zelfs geen halfgrondige kennis bezitten van de tweede landstaal om inspecteur te worden. Het zou misschien beter zijn de taalinspectie, waarvan de inspecteurs wel deze grondige kennis moeten hebben, daarmee te belasten.

Voor het geval-Beersel ga ik akkoord met uw antwoord. U hebt daarvoor menselijke factoren ingeroepen. Ik heb gisteren al gezegd dat ik het volledig eens ben om deze menselijke factoren te erkennen. Ik betreur alleen maar dat met deze menselijke factoren niet altijd rekening wordt gehouden langs de andere kant van de taalgrens.

Ik kom nog even terug op de toestand in plaatsen zoals Moeskroen, Komen en Edingen, waar collega Deconinck ook over gesproken heeft, en waar geen Nederlandstalig onderwijs bestaat voor de kinderen van een groot aantal Nederlandstalige inwoners.

In verband met de verpleegstersschool van Ronse hebt u gezegd dat de Franstalige afdeling van Ronse zal worden beheerd door het departement van Nationale Opvoeding, Franse sector, en de Nederlandstalige afdeling van Moeskroen door het departement van Nationale Opvoeding, Nederlandse sector. Ik geloof dan ook dat niets u nog belet, Mijnheer de Minister, in Komen, Moeskroen en Edingen het volgend jaar rijksbasisscholen voor Nederlandstaligen op te richten. Als zestien ouders daarom vragen, hebt u het recht daartoe over te gaan. U hebt dat recht nu zelf in handen, Mijnheer de Minister, want u zal die scholen zelf kunnen beheren. Vroeger was er een administratieve moeilijkheid die nu echter niet meer bestaat. Ik vraag u dan ook, Mijnheer de Minister, een poging te doen om in die streek Nederlandstalig basis-onderwijs op te richten. De heer Deconinck zal u daarbij zeker helpen en u mag daarvoor ook op ons rekenen.

Ik noteer dat de technische afdeling van Ronse niet zal worden opgenomen in het VSO en dus zuiver technisch zal blijven.

Wat de verpleegstersschool betreft, vindt ik het eigenlijk van Waalse kant jammer dat men één van de twee bestaande rijksverpleegstersscholen precies in een Nederlandstalige taalgrensgemeente onderbrengt. Die zou gerust ergens in Wallonië mogen worden ingeplant.

De heer Vernimmen. — U pleit voor het wegnemen van onderwijs in Ronse?

De heer De Rouck. — Ik pleit niet voor het wegnemen van onderwijs in Ronse, maar wel voor het ter beschikking stellen van ruimere lokalen voor de Nederlandstalige afdeling. Als de Franstaligen naar Wallonië zouden gaan, zou er in Ronse een zuivere toestand ontstaan die voor de Walen zeker ook niet slechter zou zijn.

De heer Ramaekers, Minister van Nationale Opvoeding. — Wij hebben pas lokalen ingewijd.

De heer De Rouck. — De lokalen die vrijkomen, Mijnheer de Minister, kunnen worden benut voor de Nederlandstalige afdeling.

Mijnheer de Minister, om te besluiten wil ik u danken voor uw verklaring in verband met Linkebeek. Wij zullen dit geval zeer nauwkeurig volgen, zonder dat wij daarbij de menselijke factoren zullen vergeten. Maar de wet moet de wet blijven langs de twee kanten van de taalgrens. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord in verband met de interpellatie van de heer De Rouck?

Dan verklaar ik het incident voor gesloten.

L'incident est clos.

Het woord is aan de heer Leemans in de algemene beraadslaging over de ontwerpen van wet betreffende de begroting van Nationale Opvoeding.

De heer Leemans. — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, geachte collega's, het ligt niet in mijn bedoeling om na twee dagen besprekingen, opnieuw in een polemiek te treden na het woord van de minister.

U vroeg mij, Mijnheer de Minister, of wat ik gezegd had van « binnen » of van « buiten » kwam. Gisteren heb ik gepoogd te vertalen wat in onze fractie betreffende Nationale Opvoeding en dito begroting leeft.

Het is evident dat bepaalde oorzaken van onze bekommernissen verder reiken dan het ogenblik waarop u minister van Nationale Opvoeding werd. Wanneer wij echter reeds jaren wachten op de uitvoering van de wetten van 1973 en 1975 — om het bondig te zeggen —, dan is dat evident niet alleen uw schuld. Maar vandaag heeft onze fractie maar één minister van Nationale Opvoeding tot wie ze zich kan richten.

De heer Jorissen. — U hebt hem gekozen.

De heer Leemans. — Deze situatie gaat vanzelfsprekend gepaard met het feit dat wij als fractie, als vertegenwoordigers van de Natie — wat zouden wij hier anders doen —, ook onze oren te luisteren leggen buiten dit Parlement. Dat de volksetymologie voor u een nieuwe naam heeft bedacht is slechts een symbolische uitdrukking van wat er daarbuiten reëel geformuleerd wordt ten aanzien van uw beleid.

De heer Jorissen. — Welke naam?

De heer Leemans. — De bijnaam die courant is geworden in lerarenmilieus.

De heer Jorissen. — Welke is die naam?

De heer Leemans. — U had gisteren hier moeten zijn.

De heer Jorissen. — Het is een van de woorden die twee o's hebben in een open lettergreep. (*Gelach.*)

De heer Leemans. — Dit belet echter niet dat wij, vooral met het oog op de begroting 1980, nauwlettend zullen toezien op mogelijke antwoorden in het beleid, en niet alleen met woorden! U hebt vele dingen aangekondigd. Wij hopen dat die antwoorden in de begroting 1980 ons in staat zullen stellen om met u meer in positieve zin van gedachten te wisselen.

De heer Jorissen. — Negativist!

De heer Leemans. — Wij blijven er immers van overtuigd dat u nu de vele door ons gestelde vragen niet op een voldoende wijze hebt beantwoord.

Twee jaar geleden hebben wij in de Cultuurraad een onderwijsnota van u besproken. Wij hadden toen de indruk dat de nota en de bespreking hierover nogal academisch was. Maar dit was enigszins te verklaren gezien de bevoegdheid van de Cultuurraad.

Vandaag en gisteren hebben we veel meer het onderwijsbeleid in beleids- en politieke termen gesteld. Dit betekent meteen een meer concrete vertaling en minder academische formulering van het onderwijsbeleid. Op die concrete beleidsvragen zullen wij terugkomen bij de begroting voor 1980. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De heer Jorissen. — U kunt ook nog een interpellatie houden!

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene bespreking gesloten.

Wij zullen volgende week stemmen over de amendementen, de artikelen en de begrotingen in hun geheel.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER LAHAYE AAN DE EERSTE MINISTER OVER « HET GEHANDICAPTENBELEID »

QUESTION ORALE DE M. LAHAYE AU PREMIER MINISTRE SUR « LA POLITIQUE EN FAVEUR DES HANDICAPES »

De Voorzitter. — De heer Lahaye wenst een mondelinge vraag te stellen aan de Eerste minister. De heer Gramme, minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen, die de Eerste minister vervangt, zal een antwoord geven.

Het woord is aan de heer Lahaye.

De heer Lahaye. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, mijn vraag was inderdaad gericht tot de Eerste minister. Minister Gramme, ik heb evenwel tijdens de laatste dagen ondervonden dat de regering zeer solidair is. Aangezien u de Eerste minister vervangt hebt u de jongste uren wel snel vorderingen gemaakt!

Ik zal mijn vraag toch stellen alsof de Eerste minister hier aanwezig was.

De heer Jorissen. — Hij zou toch moeten komen als iemand die drieëntertig jaar parlements lid is hem ondervraagt.

De heer Lahaye. — De ouderdomsdeken kan hardere slagen incasseren.

De Eerste minister zal mij wel willen verontschuldigen — u ziet hoe beleefd ik geworden ben — omdat ik hem ondervraag over het gehandicapendossier, maar ik stond hier nog steeds voor de keuze: ofwel de regering op het tapijt roepen, vermits nog altijd minstens vijf à zes onder hen verantwoordelijk zijn voor stukjes van het gehandicaptenbeleid, ofwel het hoofd van de regering alleen, op basis van de regeringsverklaring.

In de regeringsverklaring van 7 juni 1977, waarover u als partijvoorzitter onderhandelde, lees ik onder punt 4 van het hoofdstuk « Sociaal beleid en kwaliteit van het leven »: « De inspanningen ten voordele van de gehandicapten zullen worden voortgezet, inzonderheid voor hun volledige integratie in het sociaal leven en op alle gebieden van de organisatie van het gemeenschapsleven.

Een vereenvoudiging van de procedures en de invoering van één enkel dossier zullen het mogelijk maken dat de belanghebbenden snel het voordeel genieten van de tegemoetkomingen waarop zij aanspraak kunnen maken. De regering zal zorgen voor een versnelde assimilatie van het statuut van de fysisch en mentaal gehandicapten. De toelagen voor hulp van een derde persoon, toegekend aan de minder-validen, zal verdubbeld worden per etappes. De regering zal de mogelijkheid onderzoeken om vakantiegeld toe te kennen aan de gehandicapten en de invaliden. »

De bezorgdheid van de vorige regering was blijkbaar groot vermits zelfs volmachten werden gevraagd en verkregen om bepaalde maatregelen nog vóór 31 december 1978 te kunnen doorvoeren. Men weet welk lot deze volmachten beschoren werd.

Uw regering, Mijnheer de Eerste Minister, herneemt in de punten 22 tot en met 27 van titel III van haar akkoord van 5 april 1979 dezelfde richtlijnen, mits ze zelf te precizeren en te vervolledigen.

Men is echter zozeer begaan met allerlei voorlopige en voorbarige staatsvormingen dat de gehandicapten, mijns inziens, terecht vrezen dat hun lotsverbetering opnieuw op de lange baan zal worden geschoven. Daarom ook kwamen de gehandicapten op 19 mei massaal op straat, ondanks uw recente belofte te Zoersel!

Mijnheer de Eerste Minister, in een welvaartsstaat zoals de onze is het ongehoord dat lichamelijk en mentaal minder-validen, die voorrang zouden moeten krijgen, moeten betogen om te verkrijgen wat hen — billijkerwijze — toekomt!

Ik durf dan ook vragen:

1. Mij mede te delen hoever uw regering al gevorderd is met de uitvoering van dit deel van de regeringsverklaring.

2. Een tijdschema, wat tot uw klassieke werkmethode behoort, op te stellen waarbinnen dit programmaonderdeel zal worden uitgevoerd.

Graag hierop een concreet en duidelijk antwoord, waarvoor ik u reeds, voor zover het goed is, hartelijk dank.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Gramme.

De heer Gramme, Minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik zal het antwoord voorlezen op de mondelinge vraag van de heer Lahaye, dat namens de regering werd opgesteld door de minister van Sociale Voorzorg, de heer Califice.

Sedert 1977 heb ik een hervorming doen bestuderen van de wetgeving en de reglementering inzake de tegemoetkomingen aan minder-validen, waarvan talrijke elementen op mijn initiatief werden genomen in het ontwerp van wet tot economische en budgettaire hervormingen van juni 1978. Die maatregelen hebben echter niet geleid tot de verwachte resultaten omwille van de politieke gebeurtenissen.

Thans moeten ter zake wetten worden uitgevaardigd. Ik hoop dat het Parlement het belang zal inzien alsook het dringend karakter van deze hervorming voor alle minder-validen.

Ik herinner eraan dat die hervorming de vereenvoudiging en de harmonisatie beoogt van het stelsel van de tegemoetkomingen aan minder-

validen alsook de bespoediging van de administratieve procedures. Anderzijds dient een evenwicht te worden gezocht tussen het nieuw en het oud stelsel van tegemoetkoming dat de verdienste had aan de minst-bedeelden een hoger inkomen te verzekeren, maar waarvan de toekenningsvoorwaarden streng zijn.

Concreet, de doelstellingen van de hervorming beogen de eenmaking van de gewone en de bijzondere tegemoetkomingen, de veralgemening van de toekenning op eenentwintig jaar, de vereenvoudiging van de criteria tot vaststelling van de handicap.

Ik zet mij in om de regeringsverklaring toe te passen, dat wil zeggen om te communautariseren en om het enig dossier voor de tegemoetkoming aan minder-validen door te voeren. Thans wordt dit dossier beheerd door de administratie van Sociale Voorzorg. Zij wordt bedoeld door de regeringsverklaring. Zij zal met behulp van een computerprogramma dat thans wordt opgesteld, het geheel van attesten afleveren welke vereist zijn door de andere administraties die de voordelen aan de minder-validen toekennen. Wanneer de communautarisering zal zijn doorgevoerd, zal dit dossier worden beheerd door de administratie van de gemeenschap.

In verband met de verhoging van 25 pct. van het bedrag voor de tegemoetkoming voor hulp van derde, heb ik de nodige schikkingen getroffen opdat dit dossier spoedig aan het Parlement zal worden voorgelegd. Inzake de verhoging van het plafond van de aftrek van het beroepsinkomen, wijs ik erop dat één der punten van de hervorming de versoepeling beoogt van de toekenningsvoorwaarden van de tegemoetkomingen.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER CAPOEN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « HET BRUTAAL OPTREDEN VAN DE RIJKSWACHT VAN KOMEN »

QUESTION ORALE DE M. CAPOEN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « L'INTERVENTION BRUTALE DE LA GENDARMERIE DE COMINES »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Capoen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen.

Het woord is aan de heer Capoen.

De heer Capoen. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, in de nacht van 12 op 13 mei (omstreeks 1 u. 30) werd in Komen een jonge Vlaming opgepikt door de plaatselijke rijkswacht. In de rijkswachtkazerne werd hij door twee rijkswachters ondervraagd over zijn mogelijk aandeel in de actie tegen de geplande expresweg Pecq-Armentières, en daarbij zwaar mishandeld. De vermelde rijkswachters gingen zo brutaal te keer dat alleen het tussenbeide komen van andere collega's erger heeft kunnen voorkomen. Na een onderzoek door een wetsdokter werd de jongeman omstreeks de middag vrijgelaten. De bijgeroepen huisdokter heeft de eerste zorgen toegediend en, gezien de ernst van de slagen en kneuzingen, een bijkomend onderzoek in een academisch ziekenhuis bevolen.

Graag vernam ik van de geachte Minister:

1. Welke maatregelen hij zal treffen tegen de twee betrokken rijkswachters;

2. Welke richtlijnen hij zal uitvaardigen om dergelijke gewelddaden vanwege de rijkswacht in de toekomst te vermijden.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Gramme.

De heer Gramme, Minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, er kan bezwaarlijk op de gestelde vragen worden geantwoord aangezien het relaas der feiten niet klopt met datgene dat de regering ontving en dat luidt als volgt:

In de nacht van 12 op 13 mei 1979 werd het materieel dat opgesteld was voor een manifestatie die in de namiddag van 13 mei 1979 moest doorgaan, door jongeren vernield. Getuigen van de feiten die één van de verdachten hadden vastgehouden verwittigden de rijkswacht.

Bij aankomst op de plaats van het gebeuren stelde de rijkswacht vast dat de jonge Vlaming, waarvan het geachte lid gewag maakt, reeds sporen van slagen in het aangezicht vertoonde. Betrokkene weigerde de rijkswacht te vergezellen en zou zich zodanig weerspanning hebben aangeesteld dat hij met dwang naar de rijkswachtbrigade moest worden overgebracht. Hij was in het bezit van een tang en van vuurpijlen. Bij zijn ondervraging verklaarde de manifestant dat hij in de nacht van 12 op 13 mei 1979 in staat van dronkenschap verkeerde, zich de feiten

niet meer precies kon herinneren en ze betreude. De wetsdokter die hem onderzocht heeft geen werkonbekwaamheid vastgesteld.

De heer Capoen. — Ik zal de minister interpellieren over het optreden van de rijkswacht en over de ganse situatie van de Vlamingen in Komen-Moeskroen.

De Voorzitter. — Er mag niet worden gediscussieerd over een mondelinge vraag. Alleen de vraag en het antwoord, niets anders is toegelaten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER JORISSEN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « DE MAATREGELEN DIE DE MINISTER ZINNEN IS TE TREFFEN TEN AANZIEN VAN BEPAALDE INTIMIDATIEGROEPEN IN DE VOERSTREEK »

QUESTION ORALE DE M. JORISSEN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « LES MESURES QUE LE MINISTRE A L'INTENTION DE PRENDRE A L'EGARD DE CERTAINS GROUPES D'INTIMIDATION DANS LA REGION DE FOURON »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Jorissen tot de minister van Binnenlandse Zaken.

Het woord is aan de heer Jorissen.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal niet discussiëren over het feit dat mijn mondelinge vraag reeds ingediend werd sedert 22 mei, maar ik stel toch vast dat de minister de leden van de Senaat altijd een week langer dan de volksvertegenwoordigers op een antwoord op hun vragen laat wachten. Ik hoop dat dit de laatste keer zal zijn geweest.

Op zondag 20 mei werd in Voeren een Vlaams feest gehouden. De vreedzame wandeling van bezoekers aan dit feest, alsmede dit feest zelf werd gestoord door een groep onder leiding van een Franstalige inwijkeling in de streek. Meer en meer gaat deze groep over tot neorexisitische en neofascistische methodes van intimidatie en geweld. Stenen worden gegooid naar rijkswachters en wandelaars, wagens worden beschadigd, personen afgetuigd en soms zwaar gekwetst. De bendevoering is in dit geval duidelijk.

Wij zouden van de minister willen vernemen welke maatregelen hij zal treffen :

1. Om de gewelddaden van deze georganiseerde groep te doen ophouden;
2. De Vlamingen toe te laten in het eigen gebied hun eigen normaal leven te laten leiden zoals zij dat kiezen en
3. Het toerisme in de streek zijn normale ontplooiing te laten nemen.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Gramme.

De heer Gramme, Minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de regering betreurt ten zeerste dat bepaalde groepen regelmatig onrust zaaien. Zij doet dan ook een beroep op alle leden van deze Kamer om hun krachten te bundelen met deze van de regering om die groepen die op dit ogenblik de oorzaak zijn van de ordeverstoring tot betere gevoelens te brengen.

Het is de vaste wil van de regering om alles in het werk te stellen om rust in deze streek te verzekeren.

De regering zal vooreerst zich beijveren om door overleg met al de bevoegde instanties een permanente dialoog tot stand te brengen ten einde conflictsituaties te voorkomen.

Een eerste resultaat werd bereikt verleden weekend.

Indien de rust toch mocht verstoord worden zal de regering niet aarzelen om de nodige maatregelen te nemen om de orde te herstellen.

QUESTION ORALE DE M. COEN AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE SUR « LA CHUTE D'UN AVION MILITAIRE A OREYE »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER COEN AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN LANDSVERDIGING OVER « HET NEERSTORTEN VAN EEN MILITAIR Vliegtuig TE OREYE »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Coen au Vice-Premier ministre et ministre de la Défense nationale. La parole est à M. Coen.

M. Coen. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, le jeudi 17 mai, à 13 h 56, un avion Mirage de la base de Bieret s'est écrasé sur une maison d'une localité hesbignonne, à Oreya, près de Waremmes.

Les conséquences de cet accident d'aviation sont particulièrement dramatiques. En effet, dans sa chute, l'appareil a endommagé à ce point la maison qu'une mère de famille s'y est trouvée emprisonnée. Elle devait succomber dans l'incendie qui résulta de l'accident. Détail particulièrement navrant : la malheureuse victime, âgée de 47 ans, était mère de trois enfants. Son mari avait été, l'année précédente, victime d'un accident du travail.

La première question que je vous pose, Monsieur le Ministre, est inspirée par l'émotion particulièrement profonde suscitée dans la région par la tragédie que connaissent ces trois enfants. Vous comprendrez dès lors l'intérêt que présente l'indemnisation du sinistre. Quelle mesure le ministère de la Défense nationale compte-t-il prendre pour assurer l'avenir matériel de ces enfants dont la société doit évidemment s'occuper à part entière désormais ?

Ma deuxième question est relative aux circonstances de l'accident. J'aimerais qu'à cette tribune vous confirmiez certaines informations qui ont été données par la presse, notamment par la presse régionale.

En effet, les témoins de l'accident ont, dans une appréciation peut-être hâtive, pu estimer que les pilotes avaient abandonné prématurément la direction de l'appareil. J'aimerais que vous développiez à cette tribune la version donnée par la force aérienne selon laquelle les pilotes, au contraire, seraient à l'abri de tout reproche en la matière.

Je n'ai, personnellement, aucunement l'intention d'exploiter le malaise qui s'est installé dans la région par suite de quelques maladroites psychologiques imputables au service chargé du maintien de l'ordre. Et c'est précisément pour rétablir le nécessaire climat de confiance entre la Nation et l'armée que je vous demande de faire toute la lumière sur les circonstances techniques qui ont provoqué cet accident.

M. le Président. — La parole est au ministre de l'Intérieur qui répondra au nom du ministre de la Défense nationale.

M. Gramme, Ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles. — Monsieur le Président, chers collègues, je vais vous donner connaissance de la réponse préparée par les services du ministre de la Défense nationale.

En réponse à la première question, relative à l'avenir matériel des enfants de la victime, je porte à votre connaissance que, dès le lendemain de l'accident, c'est-à-dire le 18 mai, par l'intermédiaire du service sociale de l'armée et de la direction du contentieux judiciaire, une somme de 50 000 francs fut remise, devant le conseil de famille réuni, au tuteur des enfants Lovens, et ceci comme avance sur les indemnités de l'Etat qui seront déterminées ultérieurement. Il faut souligner que cette action n'est normalement pas prévue, et fut engagée à cause du caractère exceptionnel des circonstances, c'est-à-dire de l'impérieuse nécessité de subvenir dans l'immédiat aux besoins des orphelins.

Par la même occasion, toutes les informations nécessaires quant à la procédure à suivre pour l'obtention de sommes provisionnelles supplémentaires furent fournies. M. le bourgmestre d'Oreya et le service social ont été étroitement mêlés à ces activités.

Parallèlement, l'ASBL d'aide aux victimes de l'aviation belge, Fonavibel, parrainée par la force aérienne, sans que cela soit prévu explicitement dans ses statuts, a octroyé un don de 25 000 francs en date du 23 mai. Une action ultérieure est également envisagée.

En ce qui concerne la deuxième question, je ne peux que vous renvoyer au communiqué de presse de l'état-major de la force aérienne, qui souligne que, d'après plusieurs témoignages et les premiers résultats de l'enquête, les deux pilotes ne se sont éjectés qu'au tout dernier moment, alors qu'après des essais infructueux, ils ne pouvaient plus rien faire pour éviter ni contrôler la chute de leur appareil. Il est impossible, à partir de ce moment, de prévoir la trajectoire exacte de l'avion, celle-ci dépendant de paramètres tels que le vent, l'altitude, les dégâts subis par l'appareil. Le sacrifice des pilotes eût été inutile et absurde.

Comme cela se pratique dans chaque cas similaire, tant pour des accidents civils que militaires, l'accès aux lieux de la catastrophe fut interdit pour des raisons évidentes de sécurité et de sauvegarde. D'une part, le danger qu'occasionne la présence de carburant et de matières explosives est très grave; d'autre part, la commission d'enquête doit obtenir une information aussi complète et exacte que possible sur les débris et leur emplacement, ceci dans le but de déterminer les causes de l'accident et ainsi d'en éviter la répétition.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER RIK VANDEKERCKHOVE AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « HET OVERHANDIGEN VAN EEN BOODSCHAP AAN EN HET ONDERHOUD VAN DE VOORZITTER VAN DE ZOGHETEN ACTION FOURONNAISE MET HET STAATSHOOFD »

QUESTION ORALE DE M. RIK VANDEKERCKHOVE AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « LA REMISE D'UN MESSAGE AU ROI ET L'ENTRETIEN DU PRESIDENT DE L'ACTION FOURONNAISE AVEC LE CHEF DE L'ETAT »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Rik Vandekerckhove aan de minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen.

Het woord is aan de heer Rik Vandekerckhove.

De heer Rik Vandekerckhove. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, in het Belga-bericht van 23 mei 1979 wordt gemeld dat de minister van Binnenlandse Zaken zijn goedkeuring heeft gegeven voor het onderhoud van Happart met de Koning, mede onder afdreiging met een gewelddadige betoging te Verviers tijdens het koninklijk bezoek aldaar.

Kan de minister van Binnenlandse Zaken mij antwoord geven op de volgende vragen :

1. Is afdreiging voortaan een gegronde en aanvaardbare reden om een onderhoud met het Staatshoofd te bekomen ?

2. Was het oorbaar om aan een op zijn minst sterk betwiste persoon, tegen wie enkele dagen tevoren herhaaldelijk door de rijkswacht moest worden opgetreden en waarbij door verscheidene getuigen klacht werd ingediend voor poging tot doodslag, een onderhoud met het Staatshoofd toe te staan ?

3. Heeft de minister Binnenlandse Zaken, door zijn goedkeuring te hechten aan dit onderhoud, dat in het Vlaamse landgedeelte volkomen onbegrijpelijk en provocerend overkomt, de monarchie aldus niet in opspraak gebracht ?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Gramme.

De heer Gramme, Minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, op de drie gestelde vragen wenst de regering het volgende te antwoorden :

Vooraf wens ik te onderlijnen dat er nooit sprake is geweest van het toestaan van een onderhoud, maar enkel van het louter overhandigen van een petitie, en dit zonder enige publiciteit.

Het overhandigen van deze petitie was niet het gevolg van enige bedreiging, doch werd enkel gesuggereerd door de ordediensten van Verviers, nadat deze vernomen hadden dat incidenten konden ontstaan tijdens de plechtigheden.

Het was dus met de bekommernis alle nutteloze incidenten te voorkomen en overeenkomstig de traditie die wil dat naar aanleiding van een koninklijk bezoek petitie aan het Staatshoofd kunnen overhandigd worden, dat alleen de suggesties van de overhandiging werd gedaan en ook de instemming kreeg van de minister van Binnenlandse Zaken.

QUESTION ORALE DE M. J. HUMBLET AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE SUR « LES ACCIDENTS A LA FORCE AERIEENNE EN 1978 ET 1979 »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER J. HUMBLET AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN LANDSVERDIGING OVER « DE ONGEVALLEN BIJ DE LUCHTMACHT IN 1978 EN 1979 »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale urgente de M. Jean Humblet au Vice-Premier ministre et ministre de la Défense nationale.

La parole est à M. Jean Humblet.

M. J. Humblet. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, mes chers collègues, d'après les informations dont nous disposons, en 1978 se sont produits cinq accidents mortels sur avions de chasse de la force aérienne et un accident par explosion de moteur mais dont les deux pilotes sont comme par miracle sortis saufs. Cette année 1978 fut particulièrement meurtrière.

Or, depuis le début 1979, d'après nos informations, on compte déjà sept accidents. Je parle d'accidents sur avions de chasse. Une chance incroyable a permis que deux seulement furent mortels, l'un par collision entre deux F104G et l'autre sur Mirage 5, dont les deux pilotes ayant pu s'éjecter sont saufs, sinon sains, tandis qu'une femme a été la victime à Oreye.

Du point de vue de la sécurité, les divers types d'avions ont tous des avantages et des inconvénients, mais ne faut-il pas mettre en cause la recherche excessive de performances à basse altitude entraînant des risques humains à éviter par-dessus tout, tant pour les pilotes que pour la population civile ? Il faut en effet que l'année 1979 soit moins meurtrière que la précédente.

Par ailleurs, est-il exact que le coût d'une heure de vol est de 100 000 francs et que la perte d'un avion de chasse représente environ 150 millions ?

M. le Président. — La parole est à M. Gramme, ministre.

M. Gramme, Ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles. — Monsieur le Président, chers collègues, par souci de la vérité, nous tenons tout d'abord à rectifier les informations que vous mentionnez au sujet des accidents d'aviation de 1978.

En 1978, trois, et non cinq, accidents mortels furent à déplorer. Du point de vue de la sécurité, cette année était en fait la meilleure que nous ayons connue depuis 1974; les statistiques le prouvent.

En ce qui concerne la recherche, qualifiée d'excessive, de performances à basse altitude, un des objectifs constant de l'état-major de la force aérienne consiste justement à équilibrer le maintien du niveau opérationnel de ses pilotes et le risque encouru. Il s'assure que le risque — sous ses aspects humain et matériel — soit le plus bas possible et il émet pour ce faire les directives adéquates.

Dans le cas des cinq accidents graves survenus en 1979, jamais le vol à basse altitude ne fut à l'origine des problèmes encourus. A Oreye plus précisément, l'avion évoluait à une altitude conforme à la réglementation en vigueur : le pilote effectuait des procédures d'atterrissage sous contrôle local.

Pour répondre à la dernière partie de la question, il est vrai que le coût d'une heure de vol oscille entre 85 000 francs pour un F104G et 115 000 francs pour un M5B; la perte d'un avion de combat de ce type, compte tenu de la valeur d'achat actualisée et de son amortissement, représente en janvier 1979 un montant quasi nul pour le F104G, et un montant estimé à 30 millions de francs pour le M5B.

INTERPELLATIE — INTERPELLATION

Verzoek — Demande

De Voorzitter. — De heer Lahaye wenst de minister van Buitenlandse Zaken te interpellieren over « de Westeuropese Unie en de verkiezing van het Europees Parlement bij algemeen stemrecht ».

M. Lahaye désire interpellier le ministre des Affaires étrangères sur « l'Union de l'Europe occidentale et l'élection du Parlement européen au suffrage universel ».

Deze interpellatie zal worden gevoegd bij de bespreking van de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

Cette interpellation sera jointe à la discussion du budget du ministère des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et de la Coopération au Développement.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — De commissie voor de parlementaire werkzaamheden stelt u voor volgende week volgend agenda voor :

Woensdag 6 juni 1979, te 14 uur :

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken, van Buitenlandse Handel en van Ontwikkelingssamenwerking voor het begrotingsjaar 1979;

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken, van Buitenlandse Handel en van Ontwikkelingssamenwerking van het begrotingsjaar 1978;

(Kredieten : 1. Buitenlandse Zaken; 2. Ontwikkelingssamenwerking; 3. Buitenlandse Handel.)

Twee toegevoegde interpellaties :

a) Van de heer Jorissen tot de minister van Buitenlandse Zaken over « de besluiten die dienen te worden getrokken uit de pas gehouden democratische verkiezingen in Zimbabwe-Rhodesië »;

b) Van de heer Lahaye tot de minister van Buitenlandse Zaken over « de Westeuropese Unie en de verkiezing van het Europese Parlement bij algemeen stemrecht ».

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Europese overeenkomst inzake de bescherming van dieren in veehouderijen, opgemaakt te Straatsburg op 10 maart 1976.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van volgende internationale akten :

1. Europese overeenkomst inzake de uitwisseling van reagentia voor weefseltypering, en protocol met bijlage, gedaan te Straatsburg op 17 september 1974;

2. Aanvullend protocol bij deze overeenkomst, gedaan te Straatsburg op 24 juni 1976.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de overeenkomst tussen het koninkrijk België en de republiek Corea, tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, en van het protocol, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de overeenkomst tussen het koninkrijk België en de republiek van de Filippijnen, tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, en van het protocol, ondertekend te Manila op 2 oktober 1976.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de overeenkomst inzake het internationaal vervoer van aan bederf onderhevige levensmiddelen en het gebruik van speciale vervoermiddelen bij dit vervoer (ATP), en van de bijlagen, opgemaakt te Genève op 1 september 1970.

Voorstel van resolutie betreffende de politieke terechtstellingen in verschillende landen van de wereld.

Donderdag 7 juni 1979, te 15 uur :

Hervatting van de agenda van de vergadering van woensdag.

Naamstemmingen over het geheel van de afgehandelde ontwerpen van wet.

Interpellaties :

a) Van de heer Vandezande tot de minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over « het interview van de heer Happart voor de RTBF, de feiten die daaraan vooraf zijn gegaan en de verantwoordelijkheid van de regering »;

b) Van de heer M. Toussaint tot de Eerste minister, tot de minister van Justitie en tot de minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over « de jongste incidenten in en met betrekking tot de Voer, de overhandiging aan de Koning van smeekschriften of brieven, de ontwikkeling van het Voerprobleem sinds 1962 en de tegenwoordige houding van de regering ten opzichte van de Voer ».

La commission du travail parlementaire vous propose pour la semaine prochaine l'ordre du jour suivant :

Mercredi 6 juin 1979, à 14 heures :

Projet de loi contenant le budget du ministère des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et de la Coopération au Développement de l'année budgétaire 1979;

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et de la Coopération au Développement de l'année budgétaire 1978;

(Crédits : Affaires étrangères, Coopération au Développement, Commerce extérieur.)

Deux interpellations y seront jointes :

a) De M. Jorissen au ministre des Affaires étrangères sur « les conclusions qu'il y a lieu de tirer des élections démocratiques tenues récemment au Zimbabwe-Rhodesië »;

b) De M. Lahaye au ministre des Affaires étrangères sur « l'Union de l'Europe occidentale et l'élection du Parlement européen au suffrage universel ».

Projet de loi portant approbation de la convention européenne sur la protection des animaux dans les élevages, faite à Strasbourg le 10 mars 1976.

Projet de loi portant approbation des actes internationaux suivants :

1. Accord européen sur l'échange de réactifs, pour la détermination des groupes tissulaires, et protocole avec annexe, faits à Strasbourg le 17 septembre 1974;

2. Protocole additionnel à cet accord, fait à Strasbourg le 24 juin 1976.

Projet de loi portant approbation de la convention entre le royaume de Belgique et la république de Corée, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, et du protocole, signés à Bruxelles le 29 août 1977.

Projet de loi portant approbation de la convention entre le royaume de Belgique et la république des Philippines, tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, et du protocole, signés à Manille le 2 octobre 1976.

Projet de loi portant approbation de l'accord relatif aux transports internationaux de denrées périssables et aux engins spéciaux à utiliser pour ces transports (ATP), et des annexes, faite à Genève le 1er septembre 1970.

Proposition de résolution relative aux exécutions politiques dans plusieurs pays du monde.

La séance sera prolongée.

Jeudi 7 juin 1979, à 15 heures :

Reprise de l'ordre du jour des séances de mercredi.

Votes nominatifs de l'ensemble des projets de loi dont la discussion est terminée.

Interpellations :

a) De M. Vandezande au ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles sur « l'interview de M. Happart à la RTBF, les faits qui l'ont précédée et la responsabilité du gouvernement »;

b) De M. M. Toussaint au Premier ministre, au ministre de la Justice et au ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles sur « les récents incidents dans les et à propos des Fourons, la remise au Roi de supplique ou de lettre, l'évolution du problème fouronnais depuis 1962 et l'attitude actuelle du gouvernement en la matière ».

La séance sera prolongée.

Is de Senaat het daarmee eens ? (Instemming.)

Il en est ainsi décidé.

INTERPELLATION DE M. CERF AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR « L'ACTIVITE REPRESSIVE ACCRUE DES PARQUETS VIS-A-VIS DES RADIO-AMATEURS »

INTERPELLATION DE M. CERF TOT DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER « HET SCHERPER REPRESSIEF OPTREDEN VAN DE PARKETTEN TEGEN RADIO-AMATEURS »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Cerf au ministre de la Justice sur « l'activité répressive accrue des parquets vis-à-vis des radio-amateurs ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Cerf. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, j'ai récemment adressé au ministre des PTT et à vous-même, Monsieur le Ministre, des questions écrites à propos de la répression accrue ces temps derniers contre certains utilisateurs de postes radio-émetteurs.

La réponse du ministre des PTT a été claire et nette. Je voudrais en citer un bref passage : « Le projet de loi relatif aux radio-communications auquel l'honorable membre fait allusion sera soumis incessamment aux Chambres législatives. En ce qui concerne plus particulièrement le problème soulevé par le dernier alinéa de la question, c'est-à-dire le problème de la répression, mon prédécesseur a invité les services compétents de la Régie des Télégraphes et Téléphones à n'intervenir que dans les cas où des perturbations en radio ou en télévision sont provoquées par le fonctionnement des émetteurs susvisés. Je n'ai rien changé à cette directive. » Vous entendiez sans doute préciser ainsi, Monsieur le Ministre, que, dans la petite vague de répression que nous connaissons, vous ne souhaitez prendre aucune responsabilité.

Votre réponse a été évasive. C'est pourquoi j'ai cru bon d'évoquer à nouveau ce problème à cette tribune.

L'affaire est simple et bien connue.

Les développements de la technique ont singulièrement simplifié l'usage des appareils radio-émetteurs et suscité l'intérêt croissant de très nombreuses personnes pour ce moyen de communication.

De nombreux pays démocratiques ont autorisé leurs ressortissants à utiliser, moyennant certaines dispositions légales, la bande des 27 MHz, communément appelée la *citizen band*.

C'est le cas, par exemple, des USA où les cibistes sont trente millions, du Canada, de la France, de la RFA et des Pays-Bas.

Il en a été de même pour une activité radiophonique connexe, encore que nettement différente dans son contenu et sa portée culturelle, la radio libre.

Après plusieurs années de recul, la libération radiophonique de la *citizen band* dans ces pays n'a apparemment présenté aucun obstacle insurmontable.

La Belgique, quant à elle, n'a pris jusqu'à présent aucune mesure sur le plan légal ou réglementaire; notre législation en matière de radiophonie date de 1930, époque où la radio en était à ses balbutiements, et tant les cibistes que les animateurs de radio libre sont en principe passibles de poursuites en justice en vertu d'une législation vieillie et inadaptée.

Dans tous les milieux il y a un accord général pour estimer que cette législation est périmée et doit être revue dans le sens de la libéralisation.

Le ministre des PTT du gouvernement précédent, M. Defosset, avait d'ailleurs préparé un projet de loi qui n'a pu être voté pour la simple raison que le gouvernement est tombé. Il est à peine nécessaire de rappeler, Monsieur le Ministre, que la chute de ce gouvernement ne fut voulue que par un seul parti, le CVP, ce qui revient à dire, à la limite, que si aujourd'hui on peut encore poursuivre les cibistes, la faute en incombe au seul CVP!

Entre-temps, quelques trois cent mille appareils radio-émetteurs fonctionnant dans la bande des 27 MHz auraient été vendus en Belgique, et ce de manière toute à fait légale! On estime d'autre part approximativement à cent mille le nombre des cibistes utilisant régulièrement les ondes et l'on sait qu'environ 27 radios libres fonctionnent dans la semi-clandestinité.

Ces chiffres, évidemment imprécis et approximatifs, donnent néanmoins une bonne mesure de la portée sociale du problème et du nombre de personnes et de familles intéressées.

Comme le ministre actuel des PTT a, de son côté, préparé un nouveau projet de loi libérant la bande des 27 MHz, il est dès lors paradoxal, sinon choquant, de constater que c'est précisément à ce moment que les parquets se mettent à déployer une activité répressive intense contre ce type de radio-amateurs.

Cette répression s'avère d'ailleurs inefficace et, devant l'absence de textes légaux adaptés et d'attitude claire du gouvernement, une certaine pagaille n'a évidemment pas manqué de s'installer.

Je n'en veux donner qu'un exemple concret et peu connu : les radio-modélistes fervents de petite aviation utilisent aussi, et ce de façon tout à fait légale, la bande des 27 MHz et ressentent indirectement l'absence de toute réglementation raisonnable en matière de *citizen band* du fait d'interférences qui gênent l'exercice bien légitime d'une activité de loisir tout à fait respectable. Leurs droits doivent être reconnus et respectés, et j'ai d'ailleurs écrit dans ce sens à M. le ministre des PTT.

Je ne souhaite donc nullement voir s'installer l'anarchie sur les ondes, mais je suis persuadé que la solution se trouve non dans la répression mais bien dans une concertation raisonnable de toutes les parties intéressées.

Je crois être en tout cas l'interprète de tous les cibistes de ce pays en vous disant, Monsieur le Ministre, qu'ils en ont assez d'être traités comme des malfaiteurs et des gangsters alors qu'en conscience ils ne se sentent pas coupables, que l'immense majorité des citoyens de ce pays ne les considère pas comme tels, et que leurs confrères des pays voisins ne font l'objet d'aucune répression.

Or, si mes renseignements sont exacts, le parquet général aurait récemment adressé à tous les parquets du pays des instructions précises et strictes les invitant à sévir de façon accrue à l'encontre des utilisateurs de la *citizen band*.

Voudriez-vous, Monsieur le Ministre, confirmer ou infirmer cette information?

Quoi qu'il en soit, dans la région de Charleroi, où la situation m'est naturellement mieux connue qu'ailleurs, je constate que la répression a tourné à la chasse aux sorcières.

La police judiciaire a récemment créé une section spéciale de recherche des utilisateurs de la *citizen band*.

Le parquet fait directement appel à la gendarmerie et aux services techniques de la Régie des Télégraphes et Téléphones pour renforcer la répression tant en matière de *citizen band* que de radio libre. Les cibistes sont traqués, leurs voitures fouillées, leurs maisons perquisitionnées, leur matériel confisqué.

Je puis vous assurer, Monsieur le Ministre, que l'opinion publique réagit très défavorablement à ce déploiement intempestif d'activité policière et que l'on se pose certaines questions.

Depuis des années, la police judiciaire et la gendarmerie se plaignent de manquer de moyens pour lutter efficacement contre le banditisme. Depuis des années, parquets et tribunaux se plaignent de l'encombrement des rôles et soulignent que c'est cette surcharge qui est cause de la funeste lenteur de la justice dans notre pays.

Le citoyen moyen s'étonne alors, et parfois se scandalise, de voir des services aussi surchargés s'occuper de ce que vous me permettez d'appeler les vétilles de la *citizen band*.

Je me permets de vous rappeler que je ne suis pas le seul à penser ainsi, puisque votre collègue le ministre des PTT déclare quant à lui qu'il n'est en rien à l'origine de cette répression accrue.

Le moment paraît donc venu pour le ministre de la Justice de préciser sa position en la matière, et le but de cette interpellation est tout simplement de lui en fournir l'occasion.

Dans votre réponse à ma question écrite, vous écriviez : « Le projet de loi relatif aux radio-communications est pendant devant le Conseil des ministres et mon département y porte le plus grand intérêt. Il n'est cependant pas dans mon pouvoir d'intervenir dans la poursuite des infractions relevant de la législation actuellement en vigueur, matière qui est de la compétence des autorités judiciaires. »

On peut certes valablement soutenir qu'en vertu du principe de la séparation des pouvoirs, un ministre de la Justice n'a pas d'ordre à donner à la magistrature, ni éventuellement aux parquets. Mais en fait, le problème n'est pas là.

Supposons que le ministre de la Justice s'adresse aux parquets et leur dise en substance ceci : « Tel texte de loi est sur le point d'être modifié. Il y a, à ce propos, un large consensus tant au niveau du gouvernement qu'à celui du Parlement. Tel comportement, actuellement considéré comme défectueux, ne le sera sans doute plus demain. Je crois utile en conséquence de fournir ces informations aux parquets puisque aussi bien ils ne sont pas censés être au courant des travaux législatifs en gestation dans les cabinets ministériels ou les commissions parlementaires. »

Je suis persuadé que tout magistrat soucieux de l'équité considérerait que le ministre de la Justice ne sort en rien de ses prérogatives et qu'il émet en l'occurrence un avis sensé, logique et mesuré qui n'attente en rien à l'indépendance de la magistrature.

Ce que je souhaite également, Monsieur le Ministre, ce n'est certes pas que vous donniez des ordres aux parquets, mais bien que, devant cette assemblée, vous disiez clairement — c'est un acte politique — si selon vous la répression actuelle est ou n'est pas utile et opportune. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Féris.

De heer Féris. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wens de aandacht te vestigen op het probleem van de radio-amateurs, wat behoort tot het domein van de minister van PTT, om te besluiten met een verzoek tot de minister van Justitie in verband met het repressief optreden van de rijkswacht.

De jongste tijd werd de aandacht toegespitst op de radio-amateurs die een ruimere vrijheid voor het uitoefenen van hun hobby vragen en het gebruik van de *citizen band*.

Ongetwijfeld kregen vele collega's dienaangaande verzoeken, waarvan men mag aannemen dat zij in bepaalde mate gerechtvaardigd zijn.

De BSP-fractie is voorstander om wijzigingen aan te brengen in de bestaande wetgeving van 14 mei 1930, om reden dat een aanpassing noodzakelijk is, afgestemd op de gewijzigde levensvormen, alsmede rekening houdend met de technische evolutie die zich heeft voorgedaan.

Bovendien mag het ons niet ontgaan dat allerhande zend- en ontvangersapparatuur vrij op de markt worden aangeboden. Wanneer men toelaat dat de koper zonder de minste beperking zich deze kan aanschaffen, komt het ons als onbillijk voor dat men nadien de gebruikers een verbod oplegt om op maximale wijze dergelijke toestellen te benutten.

Volgens de bekende cijfers werden in 1977 niet minder dan 2.000, en in 1978 méér dan 2.500 vergunningen afgeleverd door het ministerie van PTT voor het gebruik van radioverbindingen. Men stelt vast dat het aantal jaarlijks toeneemt, waardoor de noodzakelijkheid bestaat dringend schikkingen te treffen opdat alles op een wettelijke wijze en in goede orde zou worden geregeld.

Het lijkt ons normaal te voorkomen dat storingen ontstaan en dat door contacten in de ether men bijvoorbeeld politie- en rijkswachtberichten zou hinderen. Zelfs dat klank- en beeldomroepuitzendingen bij de gewone televisiekijkers zouden worden verstoord. Voorzeker wat de ordediensten betreft, mag niet de minste belemmering worden geduld.

Anderzijds mag het ons evenmin ontgaan dat meermalen in het verleden goed werk werd verricht door toedoen van de radio-amateurs bij oproepen voor dringende hulpverlening bij ongevallen en dergelijke.

Niet langer geleden dan eergisteren hebben wij zulks nog vernomen via de kranten in verband met het lot van een driekoppige bemanning van een Belgisch zeilschip dat in nood was in de buurt van de Antillen. Ook vandaag werd er verwezen naar de afdoende werking van radio-amateurs in de Vlaamse Ardennen, die een noodnet hadden ingesteld ingevolge de waterellende ontstaan door wolkbreuken in de streek van

Oudenaarde. Zulks bewijst dat het gebruik van de *citizen band* ook positieve kanten heeft.

Uitgaande van dit standpunt en begrip opbrengend voor de algemene problemen, maar ook voor het verzoek van de radio-amateurs, hopen wij, Mijnheer de Minister, dat u met de meeste aandacht dit probleem zult volgen en zult trachten er een humane oplossing voor te vinden.

Naar verluidt zou desaanstaande eerstdaags een wetsontwerp in de Kamer van volksvertegenwoordigers in behandeling worden genomen. Hierbij drukken wij de wens uit dat deze wet in spe in de nodige controle- en strafmaatregelen zal voorzien.

Wij vinden het logisch dat wanneer er beperkingen opgelegd dienen te worden, deze in hoofdzaak toepasselijk zouden zijn op de constructeurs, de invoerders en de verkopers. Het mag niet zijn dat, na de vrije verkoop van zend- en ontvangingapparatuur, een verhaal wordt gedaan ten nadele van de kopers door middel van opgelegde beperkingen.

Wij vestigen de aandacht op het feit dat het gebruik van de *citizen band* in de meeste buurlanden vrij is.

Wij zijn voorstanders van een ruimer toegelaten gebruik op basis van een verbeterde wetgeving.

Wij gaan echter akkoord dat maatregelen moeten kunnen worden genomen tegen misbruiken of aantasting van de wet en de goede zeden.

In afwachting van de behandeling van bedoeld ontwerp van wet vragen wij u, Mijnheer de Minister, om de huiszoekingen en inbeslagname van zend- en ontvangingapparatuur voorlopig op te schorten. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Désir.

M. Désir. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, toujours à propos de ces radios libres, je voudrais vous faire part de quelques réflexions d'une autre nature, et notamment vous parler de l'article 18 de notre Constitution qui dit clairement que la presse est libre.

Le terme « presse » a évolué avec les techniques de diffusion. Ce qui n'était, au départ, que l'illustration de l'acte d'imprimer par pression du papier contre un rouleau de plomb préalablement recouvert d'encre, a servi progressivement à désigner tout mode d'information par un quelconque média. C'est ainsi qu'on a étendu le vocable à la presse parlée, puis à la presse télévisée, alors que l'un et l'autre, manifestement, ne « pressent » rien du tout.

Mais il est tout aussi évident que les droits reconnus à la presse écrite se sont étendus naturellement et démocratiquement à tous les autres supports de l'information. Par exemple, si quelqu'un s'avisait d'interdire demain la création d'un nouveau quotidien ou d'un nouvel hebdomadaire, ce serait un tollé général et l'on évoquerait l'inconstitutionnalité de pareille mesure.

Alors, pourquoi en va-t-il autrement en matière de radio et de télévision ? C'est une longue histoire qui remonte à l'avant-guerre, très exactement à la mise en vente des premiers émetteurs, puis à la loi de 1930.

On s'est vite aperçu que la prolifération de postes émettant sur des longueurs d'ondes voisines risquait de provoquer de la gêne et on n'a autorisé la création de stations privées d'émission radio qu'à la condition d'obtenir une licence. Les plus de cinquante ans se rappellent Radio-Schaerbeek, Radio-Seraing, etc.

Pendant la guerre, sur ordre de l'occupant, toutes ces stations se sont vu interdire toute activité et ce n'est que progressivement, dans la clandestinité, que des courageux sans-filistes se sont faits les indispensables porte-parole de la Résistance et les précieux intermédiaires entre la BBC et les maquisards.

Dès la libération, tout en louant les actions héroïques de ces premières radios libres, pour des raisons de sécurité et de défense du territoire, cette mission Samoyède — c'était son nom de guerre — a cessé ses activités et ses membres ont été, pour la plupart, intégrés aux deux radios nationales renaissantes. Les « privés » d'avant-guerre, ceux qui vivent encore, ont attendu et attendent toujours, en 1979, une hypothétique nouvelle licence.

Les raisons invoquées de ce non-retour à la liberté ont été, après la sécurité du territoire, l'encombrement des ondes et la difficulté entrevue de réserver de nouvelles plages aux émetteurs « officiels » à créer. Et puis, la technique a fait d'énormes progrès, des pas de géants !

Et comme souvent dans notre pays, qui n'en est pas à une contradiction près, la vente de certains types d'émetteurs a été autorisée pour le plus grand profit des importateurs, sans que jamais leur utilisation officielle ait été permise.

C'était un peu comme pour la télévision commerciale, officiellement interdite, alors que c'est sur notre territoire que se créaient, se dessi-

naient, se filmaient, s'enregistraient, et s'enregistrent toujours, les courts-métrages et les messages publicitaires, à partir de studios privés qui ont pignon sur rue dans notre pays. La radio commerciale est entrée chez nous par la voie des ondes, avant même la création de l'Europe et, depuis, par le biais de la lucarne du petit écran, en se moquant bien de nos lois et règlements.

Oui, je sais, on a prétendu que nous ne pouvions nous opposer à la libre circulation des services des pays signataires de la convention de Rome. De là à faire conscrire par les services de la RTT belge des émetteurs-relais à leur intention, il y avait quand même une certaine marge !

Enfin, c'est décidé, nous allons avoir un Parlement européen qui va se pencher sur certains problèmes de nécessaire coordination et qui, sans imposer des solutions — il n'en aura pas le pouvoir —, va néanmoins, je le suppose, tenter de suggérer des accommodements qui respectent une certaine logique.

Dans un des derniers dossiers du CACEF est parue une intéressante étude comparative des systèmes adoptés dans un certain nombre de pays du Marché commun.

En Italie, vous le savez, les radios libres se sont développées très rapidement. On peut même dire qu'elles ont proliféré après que la Cour constitutionnelle eut déclaré que rien ne s'opposait à leur existence. On a parlé de 2 000 radios libres. En fait, il semble qu'il y ait en Italie, aujourd'hui, quelque 700 radios commerciales, dont la moitié sont regroupées au sein de l'association nationale de Téléradio indépendante, au nom évocateur, l'« Anti ». Plusieurs centaines d'autres radios sont dites alternatives et sont liées pour la plupart à des organisations politiques ou culturelles.

A quelques exceptions près, radios commerciales et alternatives recourent à la publicité, publicité qui évidemment constitue le revenu unique des radios dites commerciales, tandis que les radios alternatives reçoivent également des subventions d'organisations politiques et/ou culturelles.

En Grande-Bretagne, pays de la mesure, dit-on, il existe trente-neuf stations de radios locales. Vingt sont contrôlées par la BBC, dix-neuf sont des radios commerciales.

En Allemagne de l'Ouest, les stations de radio sont des institutions de droit public créées soit par les *Länder*, soit à la suite d'accords entre les États fédérés.

C'est peut-être le système qui pourrait, en même temps que la régionalisation effective, se rapprocher le plus du nôtre avec cependant quelques différences que je cite rapidement : chaque station se voit attribuer une zone déterminée par le prélèvement des redevances, zone qui correspond à sa zone de diffusion régionale, avec un système de péréquation au niveau fédéral. La publicité est réglementée et les recettes qui en proviennent sont soumises à l'impôt.

Chacun connaît, je crois, la législation néerlandaise en la matière qui a réservé l'exploitation de la radio-télévision à des associations de droit privé qui sont essentiellement des associations religieuses ou politiques et des groupements culturels. Je ne vous commenterai pas davantage les systèmes français, luxembourgeois ou monégasque. Ils sont généralement connus.

Un cas hors Marché commun mérite cependant d'être cité, celui de la Suède qui, outre sa radio-télévision officielle, a décidé la création de vingt-quatre stations de radio locales placées sous le contrôle de Sveriges-radio, mais indépendantes de l'organisme national.

Il y a donc à boire et à manger dans ce méli-mélo européen.

En Belgique, s'ajoute l'inévitable contradiction communautaire. On ne pense pas le problème au nord comme au sud ou même au centre du pays. Selon une publication de la médiathèque de la communauté française de Belgique, à l'heure où je vous parle, il y a probablement six radios libres qui émettent régulièrement dans la zone de Bruxelles, il y en a dix en Wallonie et... une seule en Flandre. Pour être complet, il faut ajouter Radio-Fouron que je situerai plutôt dans l'arrière-pays de Liège.

Incontestablement, en Belgique, les sensibilités comme les motivations sont différentes dans le monde francophone et dans le monde néerlandophone.

Il en va de même pour la télévision communautaire admise officiellement dans la partie sud du pays et rejetée dans la partie nord, admise et refusée tout à la fois dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale, problèmes sur lesquels Guy Cudell, alors simple sénateur dans cette assemblée, a interpellé durant la dernière législature, problèmes que j'avais évoqués, à mon tour, au Conseil culturel français.

En résumé, le problème des radios libres est, comme son nom l'indique, un problème de liberté. Les ministres concernés, se rendant à certaines évidences, ont parlé de réglementation. Il s'agirait donc d'un système de liberté organisée, plutôt que de liberté surveillée.

Je conçois fort bien que des licences ne puissent être accordées qu'à la condition d'éviter l'anarchie des ondes et que les responsables s'engagent à respecter un certain nombre de règles d'usage, c'est-à-dire en fait le respect des lois.

Au-delà, je suis obligé d'en revenir à la Constitution et, cette fois, à l'article 14 qui affirme que la liberté de manifester ses opinions en toute matière est garantie. Pourquoi est-elle en matière de presse encouragée et soutenue financièrement et pourquoi ne le serait-elle pas désormais en matière de radio, et aussi encouragée et aussi aidée financièrement, comme l'ont été — mais imparfaitement — les expériences de télévision communautaire ? Et ici, qu'il s'agisse de radio libre ou de télévision libre, la réglementation, puisqu'il s'agit de matières par définition culturelles, devrait être laissée à la « libre » appréciation des conseils culturels concernés.

C'est par un décret, et non par une loi, que l'on devrait résoudre ces problèmes qui, je le répète, sont envisagés sous des angles différents, selon que l'on appartient à l'une ou à l'autre communauté. Il serait en tout cas aberrant que l'on renouvelât, à propos de radios libres, cette injustice qui permet aux Wallons francophones de poursuivre en télévision communautaire des expériences que l'on interdit aux Bruxellois francophones, à cause du veto d'un ministre flamand. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

M. le Président. — La parole est à M. Van Elslande, ministre.

M. Van Elslande, Ministre de la Justice. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, la Belgique, comme de nombreux autres pays, autorise elle aussi ses ressortissants à procéder à des émissions radio-phoniques.

Comme dans les autres pays, cette activité ne peut se développer d'une manière anarchique. La loi du 14 mai 1930 sur la radiotélégraphie, la radiotéléphonie et autres radiocommunications, régit la matière et subordonne l'utilisation d'un appareil d'émission à une autorisation préalable.

Le problème des radio-amateurs, j'en suis conscient, a pris une dimension nouvelle, eu égard au nombre de ses adeptes. C'est d'ailleurs la raison pour laquelle la loi de 1930 doit être adaptée à cette nouvelle situation.

Mais cette situation nouvelle justifie-t-elle pour autant que l'on ignore délibérément la loi toujours en vigueur ? Si une telle règle devait être adoptée à propos de chaque proposition de loi et de chaque projet de loi destinés à modifier une réglementation déjà existante, où irait-on ?

Les poursuites actuellement en cours relèvent de la compétence exclusive des autorités judiciaires et sont exercées sous leur responsabilité.

Je suis cependant convaincu que ces autorités exerceront leurs prérogatives avec le discernement voulu.

Mijnheer de Voorzitter, wat de toekomstige wet betreft — zowel de woordvoerder van de BSP als de heer Désir hebben het hierover gehad —, moet een onderscheid worden gemaakt, althans naar mijn gevoel, tussen de radio-amateurs die vooral gebruik maken van de *citizen band* en aan de andere kant de zogenaamde vrije radio-uitzendingen. Deze laatste komen trouwens doorgaans in een veel sterkere cyclus, namelijk boven de 100 MHz, terwijl de *citizen band* zich rond de 20 MHz situeert. Klaarblijkelijk kan dus tussen beide een onderscheid worden gemaakt, niet alleen vanuit technisch oogpunt maar ook uit veel andere opzichten. Wij zullen al deze problemen wellicht nuttig kunnen bespreken op het ogenblik van de behandeling van het regeringsontwerp ter zake. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Vraagt nog iemand het woord ? Zo neen, dan is het incident gesloten.

L'incident est clos.

INTERPELLATION — INTERPELLATIE

Demande — Verzoek

M. le Président. — Mme Mathieu-Mohin souhaite interpellier le ministre de la Justice sur « le problème des femmes et des enfants mal-traités et les remèdes à apporter à cette regrettable situation ».

Mevr. Mathieu-Mohin wenst de minister van Justitie te interpellieren over « het probleem van de mishandelde vrouwen en kinderen en de middelen om deze betreurenswaardige toestand te verhelpen. »

La date de cette interpellation sera fixée ultérieurement.

De datum van deze interpellatie zal later worden medegedeeld.

PROPOSITION DE LOI — VOORSTEL VAN WET

Renvoi — Verwijzing

M. le Président. — Il est proposé au bureau de renvoyer à la commission de révision de la Constitution et de réforme des institutions la proposition de loi divisant le territoire de la Belgique en onze provinces, qui est actuellement pendante à la commission de l'Intérieur et de la Fonction publique.

Aan het bureau wordt voorgesteld het voorstel van wet tot indeling van België in elf provincies, dat thans bij de commissie voor de Binnenlandse Zaken en het Openbaar Ambt aanhangig is, te verwijzen naar de commissie voor de herziening van de Grondwet en de hervorming van de instellingen.

Pas d'opposition ?

Geen bezwaar ?

Il en sera donc ainsi.

Dan is aldus besloten.

PROPOSITION DE LOI — VOORSTEL VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — M. Goossens a déposé une proposition de loi modifiant les articles 293 et 300 du Code judiciaire.

De heer Goossens heeft een voorstel van wet ingediend tot wijziging van de artikelen 293 en 300 van het Gerechtelijk Wetboek.

Cette proposition de loi sera traduite, imprimée et distribuée.

Dit voorstel van wet zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur sa prise en considération.

Er zal later over zijn inoverwegingneming worden beslist.

Le Sénat se réunira mercredi 6 juin 1979, à 14 heures.

De Senaat vergadert opnieuw woensdag 6 juni 1979, te 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 18 h 40 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 18 u. 40 m.)